ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਹਿਤ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਾਹੀਂ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1390)

ਮਈ 19, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਲੇਖ 246ਏ ਅਤੇ 279ਏ – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2016 – ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ, 2017 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ, 2017 – ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ – ਕਿਸਮ ਦੀ – ਫੈਸਲਾ: ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਲੇਖ 279ਬੀ ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲੇਖ 279ਏ(1) ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਘਟਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣਾ ਹੈ – ਨਾ ਤਾਂ ਲੇਖ 279ਏ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੇਖ 246ਏ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ 279ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

– ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ – ਲੇਖ 246ਏ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ – ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ' ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ – ਉਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ – ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਘਨ ਪਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ – ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮ-ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ

279ਏ(4) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2016 – ਲੇਖ 246 ਅਤੇ 279ਏ – ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ, 2017 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ, 2017 – ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ – ਕਿਸਮ ਦੀ – ਫੈਸਲਾ: ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਲੇਖ 279ਬੀ ਦਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲੇਖ 279ਏ(1) ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਘਟਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣਾ ਹੈ – ਨਾ ਤਾਂ ਲੇਖ 279ਏ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੇਖ 246ਏ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ 279ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਐਸ.2(30), 29(3), 8 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਐਸ.2(11), 5(3), 13(9) – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ (ਅਧਿਸੂਚਨਾ 8/2017 ਅਤੇ 10/2017) ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਮੇਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ 5 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਕਰ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 ਦੇ ਐਸ.2(26) ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ – ਜਵਾਬੀ-ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਨੇ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕ, ਕੋਲਿੰਗ ਜਾਂ ਕਾਸਟ-ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ-ਫ੍ਰੈਟ (ਸੀਆਈਐਫ) ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹਨ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਐਸ.5(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 10/2017 ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ 'ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ' ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ – ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ – ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕਰਾਧਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 10/2017 ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ – ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਰਯੋਗ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਐਸ.5(3) ਲਈ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ – ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 10/2017 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਹੋਰ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 8/2017 ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਕ ਵੰਡ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੀਆਈਐਫ ਮੁੱਲ ਦੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ – ਨਾਲ ਹੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੀਵੀਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਸੰਸਦ ਦੀ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ – ਇਕੋ ਇੱਕ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਲੇਵੀ 'ਤੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਈਅਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ; ਪਹਿਲਾਂ, ਸਮਾਨ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ – ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਐਸ.ਐਸ.2(11) ਅਤੇ 13(9) ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਐਸ.2(93) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਸੀਆਈਐਫ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ

ਬੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) – ਪਰ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਟੈਕਸ 'ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ' ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 2(30) ਰਵਾਇਤੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ – ਦੋਹਰਾ ਕਰਾਧਾਨ – ਕਸਟਮ ਐਕਟ 1962 – ਧਾਰਾ 2(26)।

ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 2017 – ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 2016 – ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017 – ਧਾਰਾਵਾਂ 2(11), 13(9) – ਸੈਂਟਰਲ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017 – ਧਾਰਾਵਾਂ 2(93) – ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਇੱਕ 'ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ' ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਵੇਗਾ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਂ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਸੈਂਟਰਲ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017।

ਸੈਂਟਰਲ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017 – ਧਾਰਾ 2(93) – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, ਐਕਟ 2017 – ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3), 5(4) – ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੋਧੀ ਅਤੇ ਅਸੋਧੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 5(4) ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(5) ਵੱਲ ਮੋੜ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 5(4) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਜੋ ਕਿ ਵੈਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 2 ਨੂੰ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ – ਇਹ ਸੈਟਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਨਾ-ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 2017 – ਧਾਰਾ 5(3), 13(9) – ਕੇਂਦਰੀ ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ, 2017 – ਧਾਰਾ 20(3)(ਅ) – ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਵੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਜਹਾਜ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ – ਫੈਸਲਾ: ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਹੈ – ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਧਾਰਣ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਅ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – "ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ" – ਲੇਖ 3, 109, 111, 113, 117, 203, 207, 255 ਅਤੇ 273; ਲੇਖ 233; ਲੇਖ 234, 234ਵਾਈ, 280, 281, 338, 338ਬੀ ਅਤੇ 340; ਲੇਖ 263; ਲੇਖ 270, 275, 344, 349 ਅਤੇ 371ਏ – ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਿਕ ਅਰਥ ਦਾ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ) 2016 – ਲੇਖ 246ਏ, 279ਏ – ਫੈਸਲਾ: ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਵੀ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ – ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸੁਈ ਜੈਨਰਿਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀਆਂ ਅਨੋਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਲੇਖ 246ਏ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਇਕਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ – ਲੇਖ 279ਏ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ – ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ – ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤਿ-ਸੌਂਪਣੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ

ਇੱਕ *ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ) 2016 – ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਹਨ – ਫੈਸਲਾ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ – ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੇਰਵੇ*

ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ – ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ 'ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ' ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ – ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦਾ ਲੇਵੀ, ਕਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ, ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਲ – ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਲੱਭਦੇ ਹਨ – ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਲਟ ਚਾਰਜ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਐਸ.3(2) ਅਤੇ 8 – ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਲੇਵੀ ਜੋ ਸੌਦੇ ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਂ – ਚੂੰਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ, ਬੀਮਾ, ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਮੇਤ 'ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ' 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ 'ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ' ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ – ਦੁੱਗਣਾ ਕਰਾਧਾਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਐਸ.2(93)(ਸੀ) – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਐਸ.13(9) – ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰਕ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3)(ਬੀ) ਦੇ ਸਾਥ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਐਸ.13(9) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੇ ਗੰਤਵਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਢੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ – ਇਹ ਤਰਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਐਸ.2(93)(ਸੀ) – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਧਿਨਿਯਮ 2017 – ਐਸ.5(3), ਐਸ.4 – ਫੈਸਲਾ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਤੇ ਐਸ(4) ਤੋਂ

ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਧਾਰਾ 2(93) – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਧਾਰਾ 5(3) – ਫੈਸਲਾ: ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੇ ਅਧੀਨ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਸੰਸਦੀ ਬਹਿਸਾਂ, ਕਮੇਟੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੋਚ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖਰਾਬੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 246, 274 – ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ) 2016 – ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ:

"ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ" – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ। ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017 – ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2017।

'ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ' ; 'ਦੋਹਰਾ ਸੰਘਵਾਦ' ; 'ਵਿੱਤੀ ਸੰਘਵਾਦ' – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੋਚ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ

ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖਰਾਬੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 42][386-H; 387-A]

2.1 ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਬਾਰੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 246A ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖੀ, ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਇਕਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਬਹੁਮਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੋਟ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੁਣ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਸਟਰੱਕਚਰ ਅਸਮਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟ ਸ਼ੇਅਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ੇਅਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਚੂੰਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਲਾਈਨਾਂ ਪਾਰ ਸਿਆਸੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾਵਾਂ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸੁਈ ਜੈਨਰਿਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀਆਂ ਅਨੋਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 246A ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਇਕਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ 279A ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 46]

ਕੇ.ਪੀ. ਵਰਗੀਸ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਟੀ.ਓ. (1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 173 ; [1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 629; ਕਲਪਨਾ ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 295 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਜਾਂ ਇੱਕ 'ਕੇਂਦਰੀ ਝੁਕਾਅ' ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਨੁਚਿੱਤ 254, 248, ਅਤੇ 353 ਵਿੱਚ ਟਰੇਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 246A, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(6) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿੱਤੀ ਮਾਡਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਮਰੂਪ ਢੰਗ ਨਾਲ। [ਪੈਰਾ 48]

2.3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ 'ਵਿੱਤੀ ਸੰਘਵਾਦ'। 2014 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਸੰਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਅਤੇ 279ਏ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੋਟ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਾਰੀਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਲਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਜੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਲ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੜਚੋਲ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 51]

2.4 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਦਾ ਸੰਦਰਭਿਕ ਅਰਥ

ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ (4)(ਐਚ) ਅਧੀਨ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ' 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਰੂਪ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ, ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ' ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਧੀਨ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਗੈਰ-ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ,

ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌੜੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਜਾਂ 279ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਡਿੱਗ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਹੈ। ਜੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ'79 ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ'80 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ।

'ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਦੇ ਵਾਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 54 ਅਤੇ 56]

ਨਰੈਣਦਾਸ ਇੰਦੁਰਖਿਆ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 788 : [1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 624 – ਫੈਸਲਾ।

ਮਨੋਹਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2012) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 14 : [2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 850 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.5 ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੀਐਸਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰ ਸਲੈਬ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛੋਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਮਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ

ਹੈ ਜੋ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 59]

3.1 ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ

ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵੇਚਨਾ ਤੋਂ ਤੈਅ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ, ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ, ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ। ਉਲਟ, ਐਫ.ਓ.ਬੀ. ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਨ-ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 61 ਅਤੇ 62][401-ਸੀ-ਜੀ]

3.2 ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ?

ਅਨੁਚਛੇਦ 286(1) ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 286 ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ

ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਲੋਜ਼ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 269A ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਦਾ ਢੰਗ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 269A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲੋਜ਼ (5) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 269A ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ: (ਅ) ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ; ਅਤੇ (ਬ) ਜਦੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਚਛੇਦ 286(1) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਦੀ ਸਪਲਾਈ (ਅ) ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ; ਅਤੇ (ਬ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 269A ਅਤੇ 286(1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਦੀ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1)), ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5) ਅਤੇ 2(6)), ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(10) ਅਤੇ 2(11)), ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) ਅਤੇ 2(15)), ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ (ਸੈਕਸ਼ਨ 7), ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈਆਂ (ਸੈਕਸ਼ਨ 9), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 11), ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ 13)।

[ਪੈਰਾ 80-82]

3.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸਥਾਰਤ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ 'ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ' ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦੀ ਲੇਵੀ, ਕਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ, ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਕਰਾਧਾਨ ਲਈ ਮੁੱਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ: ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ; ਸੈਕਸ਼ਨ 2(107) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 40% ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ; ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 15. ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਜੋਂ "ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ" ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਪਲਾਇਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ (i) ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ; (ii) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ; ਅਤੇ (iii) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ (ਏ) ਮਾਲ ਹਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਿਵਰਸ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਲਈ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਲੋੜ ਚਾਰਜ ਅਧਾਰ- ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(84); ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ "ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਹੈ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 24. ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, IGST ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੋਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ. ਸਰਕਾਰ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪ੍ਰਗਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਸਪਲਾਈ' ਜੋ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਦ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ। IGST ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਰਤ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਫ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ। ਦ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਇਕਾਈ

ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੋ। [ਪਾਰਸ 84-86][414-ਈ-ਜੀ; 415-ਏ-ਜੀ]

3.4 ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ: ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰਯੋਗ ਦਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ

ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(107) ਅਤੇ 24 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(107) ਇੱਕ "ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 2(107) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 24 ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ "ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ 10/2017 ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ 10/2017 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 91 ਅਤੇ 92][17-C-F; 419-C-D] *ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1999 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 418 : 1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1199 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।*

ਮਥੁਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1999 (8) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 667 : [1999] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 195 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਨ ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1985 ਐਸ.ਸੀ. 1041 : [1985] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 985; ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਬਨਾਮ ਬੀ.ਸੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਸੇਟੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਸ.ਸੀ. 972 : [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 938 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ

ਨੂੰ 8 ਜੂਨ 2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮਾਪ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾਵਾਂ 15(4) ਅਤੇ 15(5) ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨਿਯਮ 2017 ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਤੋਂ 31 ਤੱਕ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 31 ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨਿਯਮ 2017 ਦਾ ਨਿਯਮ 31 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨਿਯਮ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਤੋਂ 30 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁੱਲ ਤੌਰ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 93 ਅਤੇ 94][19-ਡੀ-ਐਫ; 420-ਡੀ-ਐਫ]

4.1 ਕਰਯੋਗ ਘਟਨਾ: ਕੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦਾ ਸੌਦਾ ਆਯਾਤ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵੈਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ?

ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਿ ਕੀ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਹੈ, ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ: (i) ਕੀ ਆਯਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਵੈਧ ਹੈ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ; ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਸੌਦਿਆਂ ਅਧੀਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 96]

4.2 ਕੀ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਟੈਕਸ ਹੈ?

ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 "ਸਪਲਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(b) ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ "ਸਪਲਾਈ" ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(c) ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਪਚਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 7(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ। IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ" ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗਤੀਵਿਧੀ IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਲਈ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। "ਆਯਾਤਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(10) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ: (i) ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 101 ਅਤੇ 102][423-G-H; 424-A-B, F-G]

4.3 IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਚੈਪਟਰ V ਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬਾਹਰ ਹੈ ਭਾਰਤ। IJੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਇੱਕ ਡੀਮਿੰਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਲਪਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਸਪਲਾਇਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ. ਸਪਲਾਇਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਜੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਭਾਰਤੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ. ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 103][425-A-B, F-G]

4.4 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1)(ਬੀ) ਤੋਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਸੇਵਾ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ "ਸਪਲਾਈ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1, ਇਹ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਆਯਾਤਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਚਾਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੇ ਆਯਾਤਕ ਮਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਆਯਾਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਯਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(b)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ. ਸ਼ਬਦ 'ਸਪਲਾਈ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ" ਲਈ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ 2(11)(iii) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਅਤੇ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ, ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਐਕਟ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ - ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। [ਪੈਰਾ 104][425-G-H; 426-ਏ- ਸੀ]

4.5 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦਾ ਸੌਦਾ “ਸਪਲਾਈ” ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(b) ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਵਿਚਾਰ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(31) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(31) ‘ਵਿਚਾਰ’ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਲੋਭਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ “ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ” ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ “ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ” ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 105]

4.6 ਜੀ.ਵੀ.ਕੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਈ ਗਈ ਇਕੋ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦਾ ਦੋ-ਪਹਿਲੂ ਸੰਬੰਧ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13(9) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰ ਯੋਗ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 108 ਅਤੇ 109]

ਜੀ.ਵੀ.ਕੇ ਉਦਯੋਗ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ [2011] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 36 : [2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 366 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

4.7 ਕੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਰਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ?

Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 98(2) ਦੀ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1994 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਬ੍ਰਾਡ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(a) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 2(93)(c) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 29(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(ii) ਤੋਂ ਜੋ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98), ਜੋ "ਉਲਟ ਚਾਰਜ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ..." ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ

"ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(ii) ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਜਾਂ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਈਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਏ ਅਤੇ 5(4) ਅਧੀਨ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(iii) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਸਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਖਦ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਤਰਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵੰਡੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਸਮੀਕਰਣ ਨਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ

ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੁਥਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

4.8 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9)(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ “ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੇ ਗੰਤਵਿਆ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੂਰੀਅਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੋਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਗੰਤਵਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(14) ਅਤੇ 2(15) ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਭੌਤਿਕ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੇ ਗੰਤਵਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ 'ਕੀਤੀ' ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ “ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ” ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ' ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਏ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਪਤ ਅਤੇ ਗੰਤਵਿਆ ਆਧਾਰਿਤ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਰਾਹੀਂ ਰੂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅੰਤਤਃ ਸ਼ਿਪਮੈਂਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅੰਤਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਤਵਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

4.9 ਕੁਝ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਆਈਟੀਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਤਰਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7(3) ਅਤੇ 8(2) ਆਯਾਤਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 8(2) ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 7(3) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਧਾਰਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਟੀਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ

ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵੀ ਬਦਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਪਚਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(5) ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਕਾਮਰਸ ਆਪਰੇਟਰ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ (ਸੈਕਸ਼ਨ 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਿੰਗ ਵਿਵਸਥਾ। ਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਦੇ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਭਾਵ ਸਥਾਨ

4.10 ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਛਲੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਵਿਕਰੀ/ਖੇਪਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸਪਲਾਈ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ-ਅਧਾਰਿਤ ਟੈਕਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 366 (12-ਏ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਸਤੂਆਂ, ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਬਣਾਓ। ਵਿੱਚ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਹਕੀਕਤ, ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਕਲਪਿਕ ਲਾਈਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪਤਲੇ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਪਲਾਈ ਦਾ, ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਲਟ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ. ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(c) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ "ਸਪਲਾਈ" ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ. ਲਈ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦਾ ਵੀ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ ਕਲਪਨਾ ਸਮਝਣਾ. lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੀਮਿੰਗ ਫਿਕਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ vis-à-vis ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਸਿਰਫ਼ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਏ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ,

ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਮ ਮੋਡ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਤੋਂ ਫਾਰਵਰਡ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਧਾਰਾ 2(93)(c) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤਕ। [ਪੈਰਾ 123][437-ਬੀ-ਈ]

5. IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5(4) 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਈ। ਸੋਧ ਐਕਟ 32 ਆਫ 2018 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਯੋਗ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। "ਵਜੋਂ" ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਤੇ "ਦੁਆਰਾ" ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੋਧ ਐਕਟ 32 ਆਫ 2018 ਦਾ ਅਸਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ: (i) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਏ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੀ ਅਤੇ ਅਸੋਧੀ ਧਾਰਾ 54(4) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਆਚਦੇ ਹਨ" ਕਿ ਧਾਰਾ 54(4) "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ" ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ IGST ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਭਾਗ ਡੀ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 5(4) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵੈਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 2 "ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਾ-ਹਵਾਲਾ

ਸਰੋਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਘਾਟ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ

ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 124, 126, 127, 128 ਅਤੇ 129]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਪਟੇਲ (1985) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 398 : [1985] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 131 — ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਟਿਆਗਰਾਹ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ (1975) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436 — 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6.1 ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਡਬਲ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ

ਇਸ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ। ਸੌਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੈਰ ਇੱਕ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਆਪਣੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸੌਦੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੌਦੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੈਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ (ਚਾਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸਥਾਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣਾ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(30) ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਿਰਫ 'ਤੇ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣਗੇ 'ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ'। ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(30) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਲੱਗੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀ। ਅਨੁਭਾਗ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਸਪਲਾਈ' ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ. ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ,

ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ. [ਪਾਰਾ 133, 136 - 138][442-G-H; 443-ਏ-ਬੀ, ਐੱਫ-ਐੱਚ; 444-ਸੀ-ਈ]

6.2 ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ (ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੌਦੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਗੁੱਛੇ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਸਮਾਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੌਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੱਠੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾ ਪੈਰ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜਾ ਪੈਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਸੌਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸੌਦੇ ਸਵਤੰਤਰ ਸੌਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੋਵਾਂ ਸੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸੈੱਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ (ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ) ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮਾਨਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4), ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ'। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ, ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ D.2-D.5 ਵਿੱਚ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 5(3) ਅਤੇ 5(4)। ਇਹ ਅਦਾਲਤ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੋ। ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ) 'ਤੇ ਹੈ। ਦ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਰ ਦੁਆਰਾ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਫਾਰਮ a ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬੰਡਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ 5(1) Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 8 ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30)। 'ਤੇ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੇਵਾ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦਕਿ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ, ਇਹ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਟੈਕਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। [ਪਾਰਾ 143-147][446-E-H; 447-ਏ, ਜੀ-ਐਚ; 448-ਏ-ਬੀ; 449- F-G]

ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1989) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 634 : [1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 918; ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 2006 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7. ਨਿਸਕਰਸ਼

(i) ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ:

(a) ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਦੀ ਮਿਟਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 279(1) ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਘਟਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣਾ ਹੈ;

(b) ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਿਲਜੁਲ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਸੰਘੀ ਸੰਘਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਘਨਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ

ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਹਿੱਸਾ ਰੱਖੇ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਅਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੱਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 279ਏ (4) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਬੱਧਕਾਰੀ ਹਨ;

(ii) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 211(1) ਅਤੇ 13(8) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਆਈਐਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਇੱਕ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ" ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਵੇਗਾ;

(iii) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ – ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ;

(iv) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਏ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(v) ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਸਪਲਾਈ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 2(30) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਹੈ ਐਕਟ. ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦਰਾਮਦਕਾਰ 'ਤੇ ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ 'ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਸਪਲਾਈ', ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ,

ਬੀਮਾ, ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, a 'ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ' ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਲੇਵੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਐਕਟ. [ਪੈਰਾ 148][449-G-H; 450-ਏ-ਐਚ, 451-ਏ-ਈ]

ਮੈਕਡੌਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਪਾਰਕ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ 1985 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 230: [1985] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 791; ਮੈਸਰਜ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 1989 ਸਪਲ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 642 : [1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 994; ਨਗਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਬਿਰਲਾ ਕਾਟਨ ਸਪਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਬੁਣਾਈ ਮਿੱਲਾਂ [1968] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 251; ਅਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (1979) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਕੇ.ਸੀ ਫੁੱਟਸਟੈਪਸ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (2022) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 603; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜਲਿਆਣ ਉਦਯੋਗ 1994 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 318 : [1993] 2 ਸਪਲl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 293; ਇਸਪਾਤ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ v. ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2006) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 583 : [2006] 6 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 733; ਅਭਿਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਡੀ.ਕਮੇਚਨ, (2017) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 629; ਹੋਚਸਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ (1983) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 45 : [1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 130; ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਬਨਾਮ ਮੋਹਿਤ ਮਿਨਰਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 599 [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 139; ਬਾਈਕੂ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ 2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਰ 5362; ਐਸਆਰ ਬੋਮਈ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਭਾਰਤ (1994) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 : [1994] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 644; ਰਾਜ (NCT ਦਿੱਲੀ ਦਾ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2018) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 501 : [2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਡੇ, (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 580 : [2000] 4 ਸਪਲl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 465; ਕੇਸੋਰਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੀਡਬਲਯੂਟੀ, [1966] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688; ਸੋਮ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ, (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 753 : [2008] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 323; ਏਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਮੂਰਤੀ, (1976) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 883 : [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1008; ਦਿੱਲੀ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ 1912 ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸ.ਸੀ 332 : [1951] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 747; ਐਡਵਰਡ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਅਜਮੇਰ, ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 25 : [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ 735; ਏ.ਐਨ ਪਰਾਸਰਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 683 : [1989] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 371 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਰੁਣ ਜੈਨ, ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ: ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ (ਈਬੀਸੀ 2018) 16, 117; ਐਚ.ਐਮ. ਸੀਰਵਾਈ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਨ.ਐਮ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, 4ਥ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਵੌਲ.2) 1 8; ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੀ ਚਰਚਾ ਪੇਪਰ, (2009) ਪੈਰਾ 1.13-1.14; ਤੇਰਹਵੀਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (2009) ਪੈਰਾ 10.5; ਵਿੱਤ ਕਮੇਟੀ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਮੇਟੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਦਰਵੀਂ ਸੋਧ) 2011 (73ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ, 2013); ਚੁਣੌਤੀ ਕਮੇਟੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਬਾਈਸਵੀਂ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2014 ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ (ਰਾਜ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜਮਾ, 2015); ਅਲੋਕ ਪ੍ਰਸੰਨਾ, 'ਇੱਕ ਮੇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ: ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਧਾਂਚੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ' ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰਿਵਿਊ, ਵੌਲ. 28, ਨੰ. 2(2016), ਪੰਨੇ.97-113; ਅਜੀਤੇਸ਼ ਕਿਰ, 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ: ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਉਡੀਕ' ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਟੈਕਸ ਜਰਨਲ (2016) 92, 391-445 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੋਬਰਟ ਏ. ਸ਼ਾਪੀਰੋ, 'ਜਸਟਿਸ ਸਟੀਵਨ ਦੀ ਇੰਟਰੈਕਟਿਵ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਥਿਊਰੀ' 74 ਫੋਰਡਹੈਮ ਐਲ. ਰਿਵ. 2133 (2006); ਜੈਸਿਕਾ ਬੁਲਮੈਨ-ਪੋਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹੀਦਰ ਕੇ. ਗਰਕੇਨ, 'ਅਨਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ' ਯੇਲ ਲਾ ਜਰਨਲ, ਵੌਲ. 118, ਨੰ. 7 (ਮਈ, 2009), ਪੰਨੇ 1256-1310; ਬੁਲਮੈਨ-ਪੋਜ਼ਨ ਅਤੇ ਕੇ. ਗਰਕੇਨ (ਐਨ 74) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1968] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 251 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 10(xx)

[1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 10(xxv)

[2022] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 603 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 10(xxix)

[1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1199 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 11(iii)

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 293 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 11(viii)

[2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 823 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 11(ix)

[2006] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 733 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 16(iii)

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 293 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 16(iv)

[2017] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 629 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 24

[1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 130 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 24

[2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 139 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 28

[1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 629 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 42

[2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 295 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 42

[1994] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 644 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 45

[2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 47

[2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 850 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1974] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 624 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 57

[2000] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 465 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1966] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[2008] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 323 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1008 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 57

[1951] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 747 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1951] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 735 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1999] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 371 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 84

[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 938 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 90

[1985] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 131 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 127x

[1975] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 128

[1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 918 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1390 ਦਾ 2022.

23.01.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਆਰ / ਐਸ.ਸੀ.ਏ ਨੰਬਰ 726 ਦੇ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ.

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1390, 1394, 1417, 1419, 1445, 1414, 1402, 1412, 1411, 1413, 1415, 1418, 1420, 1446, 1447, 1409, 1416, 1395, 1407, 1406, 1398, 1401, 1391, 1403, 1393, 1410, 1405, 1397, 1404, 1400, 1396, 1408, 1399 ਅਤੇ 1392 ਦਾ 2022.

ਐਨ. ਵੇਂਕਟਰਾਮਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਮਿਸ. ਨਿਸ਼ਾ ਬਾਗਚੀ, ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਕਸ਼ੈ ਅਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੂ, ਸ਼ਰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਨੰਬੂਥਿਰੀ, ਮਿਸ. ਮੀਨਾ ਦੇਵੀ, ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਜੇ. ਕੇ. ਮਿੱਤਲ, ਮਿਸ. ਨੀਹਾ ਨਾਗਪਾਲ, ਮਲਕ ਮਨੀਸ਼ ਭੱਟ, ਮਿਸ. ਵੰਦਨਾ ਮਿੱਤਲ, ਮਿਸ. ਆਸ਼ਨਾ ਸੂਰੀ, ਜੋਸਫ ਪੂਕਟ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ, ਨੀਲੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਧਵੇਸ਼ ਪਾਹੂਜਾ, ਮਿਸ ਏ & ਜੇ ਚੈਂਬਰਜ਼, ਉਚਿਤ ਸ਼ੇਠ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਡਾ. ਸੀ. ਮਾਣਿਕਮ, ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਜਲੀ ਦੇਵ ਯਾਦਵ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਕੇਤੀ, ਸ਼ਰਦ ਕੋਠਾਰੀ, ਮਿਸ. ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਯਾ, ਕਪਤੀ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਰਾਓ, ਕੇ. ਪਰਵੀਨਾਬੇਨ, ਦੇਵੇਂਦਰਸਿੰਘ ਅੰਕੁਰ, ਸਚਦੇਵਾ, ਵਿਨਾਇਕ ਮਾਥੁਰ, ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ ਆਰਜਾ, ਮਿਸ. ਅਨੀਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਹੁਲ ਜੈਨ, ਜੀ. ਨਾਗਰਾਜਨ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੌਤਮ, ਕਾਰਤਿਕ ਜਿੰਦਲ, ਮਿਸ. ਪੱਲਵੀ ਗਣੇਸ਼, ਪਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਐਸ. ਸੁਰਿਯਨਾਰਾਯਣਨ ਅਯਰ, ਮਿਸ. ਗਰਿਮਾ ਬਾਜਾਜ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ.

A. ਜਾਣ-ਪਛਾਣ 5

B ਸਪੁਰਦਗੀ..... 12

B.1 ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ..... 12

B.2 ਜਵਾਬਦਾਤਾ-ਮੁਲਾਂਕਣ 28

C ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ.....52

C.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਐਕਟ 2016..... 56

C.2 ਜੀਐਸਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪਰਿਸ਼ਦ..... 75

D. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

D.1 ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ...92

D.2 ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਖਾਮੀ ਹੈ?...104

D.3 ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ: ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰਯੋਗ ਦਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਢੰਗ...108

D.4 ਕਰਯੋਗ ਘਟਨਾ: ਕੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੁਆਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ?...114

D.4(ਅ) ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਯਾਤਿਤ ਮਾਲ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਕਰ ਹੈ?...115

D.4(ਬੀ) ਕੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ?...126

D.5 ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ.....136

D.6 ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਦੋਹਰੇ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ...142

E. ਨਿਸਕਰਸ਼.....151

ਏ ਪਰਿਚਯ

1. ਭਾਰਤ ਸੰਘ* ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਜਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 23 ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੁਆਈ ਦੇ ਘਟਕ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਗੁਡਸ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ* ਦੇ ਲੇਵੀ ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

2. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ. ਤੋਂ ਗੈਰ-ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਲਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਢੁਆਈ 'ਤੇ 'ਲਾਗਤ-ਬੀਮਾ-ਮਾਲ ਢੁਆਈ'* ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੋਹਤ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਾਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਢੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ। ਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲੇ ਦੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੀਆਈਐਫ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਰੇਟ ਇਨਵੌਇਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ "ਫ੍ਰੀ-ਆਨ-ਬੋਰਡ" ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਲਾ ਭਾਰਤੀ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੂਲ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. **ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ**[1] ਸ਼ਾਸਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 25/2012-ਐਸਟੀ (ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 34) ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ 2012 ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 01/2017-ਐਸਟੀ ਮਿਤੀ 12 ਜਨਵਰੀ 2017 ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ। ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਕੌਂਸਲ[2] **ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ, ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 2017**[3] **ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1), ਧਾਰਾ 6(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20(ii) ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਕਟ**[4] **ਦੀ**

ਧਾਰਾ 15(5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8/2017- ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਟੈਕਸ (ਰੇਟ) ਮਿਤੀ 28 ਜੂਨ 2017* ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 9, 1 ਜੁਲਾਈ 2017 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਸਮੇਤ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ, ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ 5 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

4. 28 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017[5] ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ 10 ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਐਕਟ 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(26) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ।

5. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ 197511 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਸਟਮ ਐਕਟ 196212 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਮਾਲ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਆਯਾਤ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਾਧਾਨ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜਾ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਐਫਓਬੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਟੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿਰਲੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

6. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017[13] ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ: (i) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ; (ii) ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦੌਰਾਨ ਫਰੇਟ ਤੱਤ 'ਤੇ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦੀ ਲੇਵੀ ਦੁੱਗਣੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ; (iii) ਹਾਈ ਸੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ

ਆਯਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ; (iv) ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ; (v) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ, "ਆਯਾਤਕਾਰ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਕਸਟਮ ਐਕਟ, ਨੂੰ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਐਫ ਅਤੇ (vi) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 9(ii) ਅਤੇ ਪੈਰਾ 2, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਰਯੋਗ ਘਟਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਤਰਕ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਆ ਆਪਣੇ ਢੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ* ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਦੀ ਲੇਵੀ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਢੋਣ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਫਰੇਟ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ITC ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

8. ਮੌਜੂਦਾ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ (ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ), ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦੀ ਕਰਯੋਗਤਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ	ਜਹਾਜ਼ ਕੰਪਨੀ	ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ	ਪ੍ਰਭਾਵ
ਆਯਾਤ	ਭਾਰਤੀ	ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(8) :	ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਯਾਤਕਾਰ ਇਨਪੁਟ

		ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।	ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਨਿਰਯਾਤ	ਭਾਰਤੀ	ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(8) : ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।	ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਨਿਰਯਾਤਕ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਆਯਾਤ	ਵਿਦੇਸ਼ੀ	ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) : ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਣ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ।	ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਕਰ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਨਿਰਯਾਤ	ਵਿਦੇਸ਼ੀ	ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) : ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਣ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ।	ਚੂੰਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

i. ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2022] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

(ii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

(iii) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕਸਟਮ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ;

(iv) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(11) “ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ” ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(v) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੂੰਕਿ ਮਾਲ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਢੋਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ;

(vi) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(5)(c) ਜੋ ਰਾਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ “ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ” ਨੂੰ “ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ” ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

(vii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 12 ਅਤੇ 13 ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ;

(viii) ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 13 ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ;

(ix) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ;

(x) ਚੂੰਕਿ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਅਧੀਨ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ (ix) ਚੂੰਕਿ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਮਾਲ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਲਗਾਉਣਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ।

ਬੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

ਬੀ.1 ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ

10. ਸ੍ਰੀ ਐਨ ਵੇਂਕਟਰਾਮਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ[15] ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ – ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ:

A. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਥਾਪਨਾ

(i) ਅਨੁਚਛੇਦ 286(2) ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 286(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(ii) ਅਨੁਚਛੇਦ 269ਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 269ਏ(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(iii) ਅਨੁਚਛੇਦ 269ਏ(5) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(iv) ਅਨੁਚਛੇਦ 286(2) ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 269ਏ(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਸੰਯੁਕਤ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ (ਧਾਰਾ 5(1)), ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ [ਧਾਰਾ 5(1)], ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ [ਧਾਰਾ 6(1)], ਸਮਾਨ ਦਾ ਆਯਾਤ [ਧਾਰਾ 7(1)], ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ [ਧਾਰਾ 8(1)], ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ [ਧਾਰਾ 2(14)] ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦਾ ਸਥਾਨ [ਧਾਰਾ 2(15)];

(v) ਅਨੁਚਛੇਦ 269ਏ(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ (ਧਾਰਾ 7), ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈਆਂ (ਧਾਰਾ 9), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਧਾਰਾ 11), ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਧਾਰਾ 12) ਅਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਧਾਰਾ 13) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

B. ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ

(vi) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਚਾਰਜ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰਜ ਦਾ ਸਿਰਜਣ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ***ਮਥੁਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ***

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ *ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਨ ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਸ ਟੈਕਸ* ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ।

(vii) ਇੱਕ ਟੈਕਸਿੰਗ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਚਾਰ ਮੌਲਿਕ ਸਿਦਾਂਤ ਹਨ: ਟੈਕਸਿਬਲ ਘਟਨਾ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਰ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ;

(viii) ਧਾਰਾ 5(1) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:

- ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ à "ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰ- ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅਲਕੋਹਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਖਪਤ।"
- ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ à "ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15"
- ਟੈਕਸਯੋਗ ਦਰ à "ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ 40% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"
- ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ à "ਟੈਕਸਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਅਕਤੀ"

C. ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ

(ix) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) "ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਥਾਂ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ। ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ;

(x) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(107) ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ,

ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) "ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ" ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ "ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ";

(xi) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ, ਉਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੈਕਸ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(xii) ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ 'ਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਲਈ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਹਨ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਇੱਕ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

D. ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ

(xiii) ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(1) ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਅਤੇ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 13(9)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਨ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਰਤ। ਇਸ ਲਈ, ਦ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(5)(c) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(9);

(xiv) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਾਲ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ—ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ—ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਗੀ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਖਪਤ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਜੋ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਗ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

E. ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ

(xv) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(5) ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(5) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ;

F. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ

(xvi) ਸੀਆਈਐਫ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਵੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ;

(xvii) ਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੀਐਸਟੀ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲ-ਆਧਾਰਿਤ ਕਰ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇੱਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਭਾੜੇ 'ਤੇ। ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰ ਦੁਗਣਾ ਕਰਾਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(xviii) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਕਰਾਧਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਥੋਸਾਥ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ;

(xix) ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਮੁੱਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ ਨਾਲ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(7) ਅਤੇ 3(8) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਹੇਠ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) (ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ) ਨਾਲ ਧਾਰਾ 2(44) ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(xx) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੈਕਡੋਵੈਲ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ[1] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਇੱਕ ਲੇਵੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣੀ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

G. ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰਤਾ

(xxi) ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਆਯਾਤਕਾਰ ਸਫਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਲ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੈਸਰਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ2 ਅਤੇ ਜੀ.ਵੀ.ਕੇ. ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰਾਂ3 ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ;

H. ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ

(xxii) ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕਹਿਣ ਲਈ ਛੇ ਕਾਰਨ ਹਨ:

(a) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(b) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਨੂੰ "*ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ*" ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪਰਿਭਾਸਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ;

(c) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(4)(ਦੂਜੀ) ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ' ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) ਦੀ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਰਫ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਨਾਲ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਉਲਟ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(d) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(e) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਸੀ) ਵਿੱਚ "ਸਪਲਾਈ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(31) ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ

(f) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ "...ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ...". ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ", "ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ" ਅਤੇ "ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੂੰਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

I. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

xxiii. ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਇਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਇਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

xxiv. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ, ਦਰ ਅਤੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ;

J. ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਮ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣਾ

xxv.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਬਿਰਲਾ ਕਾਟਨ ਸਪਿੰਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵੀਵਿੰਗ ਮਿਲਜ਼" ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ, ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਵੇਰਵੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ;

xxvi. ਆਰਟੀਕਲ 269A ਅਤੇ 286 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਕੇ. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ- ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ

K. ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ- ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ

(xxvii) ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਇੱਕ ਖਪਤ ਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਲਕ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੈਟ ਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਇਹ ਸਿਰਫ ਤੰਤਰ ਦਾ ਬਦਲਾਅ ਹੈ;

(xxviii) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਕਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(xxix) ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(6) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਕੇ.ਸੀ. ਫੁੱਟਸਟੈਪਸ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਮੇਲਿਤ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

xxx. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ-ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(4) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੋਟਿੰਗ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(7) ਵਿੱਚ ਕੋਰਮ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ;

xxxi. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਇੱਕੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੂਪ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੇਲਜੋਲ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੰਚ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ;

xxxii. ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਂਝ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਇੱਕਜੁਟ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ;

xxxiii.ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ ਦੋ-ਕਦਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ, ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(6) ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੋਜ਼ ਜਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ 'ਅਧੀਨ' ਕਲੋਜ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਲੋੜ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਸ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋਣ;

xxxiv. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1), ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੁਆਰਾ, ਕੁਝ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ:

(i) ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸੈਟਲਡ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ;

(ii) ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(107) ਇਕ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 22 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਧਾਰਾ 24 ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24(iii) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(iii) ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ* ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(107) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24(iii) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(iv) ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀਆਈਐਫ ਮੁੱਲ ਦੀ 10% ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਨਿਯਮ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਤੋਂ 31 ਤਕ ਫਾਰਮੂਲੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਵੀ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਇਕ ਬਾਕੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 30 ਜੂਨ 2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਕੋਰੀਜੰਡਮ ਜਿਸ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/ 2017 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤਾ, ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਥਾਓਂ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 ਅਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/ 2017 ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇਕਰੂਪਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

v. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(87) ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ। ਪਰੰਤੂ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1), (2) ਅਤੇ (3) ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(4) ਅਤੇ 15(5) ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 15(1) ਅਧੀਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 31 ਵੀ "ਉਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ" ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨਕ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

vi. ਜੇਕਰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਲਈ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(1) ਅਤੇ 5(3) ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(ii) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।

vii. ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿਧਾਨਕ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਨੂੰ "ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ" ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਛੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੀਆਈਐਫ ਆਯਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ "ਵਿਅਕਤੀ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(84) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(viii) ਧਾਰਾ 13(9) ਦਾ ਉਲਲੇਖ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਜਲਯਾਨ ਉਦਯੋਗ46 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ix) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊ ਚਾਰਜ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1)(i) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟੈਕਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮਦਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(x) **ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ[47] ਦੁਗਣੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੈਟ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਓਵਰਲੈਪ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਟੈਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;**

(xi) ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਮਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਇਰ ਤੋਂ ਸਪਲਾਈ, ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ। ਜੇ ਇਹ ਭਾਗ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ 13 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ 2019 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ;

(xii) ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਅਧੀਨ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੂਰਤ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 279A(6) ਅਧੀਨ, ਸੰਘੀ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸਮਰੂਪਤਾ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਲਈ;

(xiii) ਅਨੁਚਛੇਦ 279A(4) ਅਧੀਨ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਇੱਕੋ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੇਲ ਜਾਂ ਮੰਚ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਅਨੋਖੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(xiv) ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕੋਰਸ ਕਰੈਕਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਉੱਤੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ ਹੈ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਮੋਡ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਅਤੇ ਮੋਡ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

(xv) ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.2 ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੂਲਯਾਂਕਿਤ

12. ਮਿਸਟਰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਧਰਨ, ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 28 ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

(i) ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਰਿਵਰਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ:

(a) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਤੈਅ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ;

b. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ' ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

c. ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 68(2) ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕਰ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ" ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਰ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ' ਦੁਆਰਾ ਸੀ।

d. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਇਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(5) ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਕਾਮਰਸ ਆਪਰੇਟਰ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

e.ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕਰ ਸਪਲਾਇਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ। ਚੂੰਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇ;

ii. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) 'ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

iii. ਧਾਰਾ 5(3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ (i) ਕਰ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ (ii) ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ;

iv. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ:

a. ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (ਅ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਅਜੀਬਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;

(b) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- (ਅ) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, (ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ (ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀਆਂ ਉਪਧਾਰਾਵਾਂ (ਅ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਧਾਰਾ (ਅ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ;

(c) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕੌਣ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਣਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ।

(d) ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ' ਹੈ ਜਾਂ 'ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ' ਹੈ, ਇਹ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(3) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਪੇਸ਼ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ;

(e) ਸਿਰਫ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੀ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ;

(f) ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਅਕਸਰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸਰਕਾਰ, ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਛੋਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਦਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸੰਗਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(g) ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1)(b) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(v) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ:

(a) ਧਾਰਾ 2(93) ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ; ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ;

(b) ਧਾਰਾ 2(93) ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਏਜੰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ;

(c) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਸਿਰਜਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(vi) ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਰਾਬਲ ਘਟਨਾ 'ਸਪਲਾਈ' ਦੀ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ., ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਜਾਂ ਰਾਜ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ² ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(a) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 366(12A) 'ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ' ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ 'ਸਪਲਾਈ' 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(b) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, ਜੋ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਾਰੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ 'ਸਪਲਾਈ' ਉੱਤੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(c) ਹਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਵਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਕਰਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

(vii) ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਬਿਨਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ:

(a) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1) ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (ਅ) 'ਸਪਲਾਈ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7(1) ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (ਬ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸਪਲਾਈ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉਪਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸਪਲਾਈ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ।

(b) ਧਾਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: (i) ਕਿ ਕਾਰਜ ਵਪਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਬ) ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸ਼ਿਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਹੈ; ਅਤੇ

(c)ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 7(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

viii. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੂੰ ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ:

(a) ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਸੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 5(4) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ;

(b) ਇਹ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਧਾਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(c)ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2018 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 5(4) ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਗੁਡਸ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਅਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਇਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਭਰਨਾ;

(d) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5(4) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

- 28 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧੀਨ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;
- ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5(4)

ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

- ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) 'ਉਲਟ ਚਾਰਜ' ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ix) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਕੇਵਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(6)(ਏ) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 2(11) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਹੈ; ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਧਾਰਾ 13(9) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ;

(x) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੂੰ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 279ਏ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਲੇਵੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ:

(xi) **ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਲੇਵੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ**:

- (a) **ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;**
- (b) ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਰਜੀਮ ਤੋਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਰਜੀਮ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 68(2) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ***ਉਲਟਾ ਹੈ***;

xii. **ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸਪਲਾਇਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ**:

(a) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਨਾਲ ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਤੱਕ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 13. ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ;

(b) ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਫਾਰਵਰਡ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਧਾਰ. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਐੱਸ ਉਪ-ਭਾਗ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਇਨਵੌਇਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸਪਲਾਇਰ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(c) ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(5) ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਗੁਪਤ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(d) ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਪਲਾਇਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਹਰੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਸਪਲਾਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਸਪਲਾਈ;

xiii. ਜੇਕਰ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਨ ਦੀ ਢੋਆਈ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਨਹੀਂ ਹੈ;

xiv. ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨਾਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੱਚਾ ਮਾਲ, ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਲਾਗਤ ਜਾਂ

ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਗਤ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੇ ਢੋਆਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ; ਅਤੇ

xv. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੀ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 9(i) ਨੂੰ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 ਦੀ 2017-ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ (ਦਰ) ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28 ਜੂਨ 2019 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ;

xvi. ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਕਿ ਆਯਾਤ ਸਮੇਂ ਮਾਲ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਇੱਕ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਯਾਤਕ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਆਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦੁਗਣੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ:

(a) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਧੀਨ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤ ਹੈ ਕਸਟਮ ਕਾਨੂੰਨ, ਪਰ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ;

(b) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(c) ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(7) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸਤੂ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ;

(d) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(7) ਦੋਵੇਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ;

(e) ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿੱਚ 'ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਪਲਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਗਲਤ ਹੈ;

(f) ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿੱਚ 'ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ;

(g) ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(1), ਧਾਰਾ 12(1), ਧਾਰਾ 13(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 49(9), 'ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ;

(h) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(7) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(i) ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 269A ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਯਾਤ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਇੱਕ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਰਾਜਸਵ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 270 ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ।

(j)ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸ.ਈ.ਜ਼ੈਡ. ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸਕਾਰ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਛੋਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ; ਅਤੇ

(k) ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਆਯਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

13. ਮਿਸਟਰ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ** ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:

(i) ਇੱਕ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਕੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦੇ ਢੋਣ ਲਈ ਭਾੜੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਦ ਕੇ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸੌਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਮਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਪਚਾਰ ਵਾਹਕ ਖਿਲਾਫ ਹਨ ਪਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ;

(ii) ਇੱਕ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਦੋ ਅੰਗ ਹਨ: (i) ਭਾੜੇ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜੋ ਭਾੜੇ ਦੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(iii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਸਿਰਫ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੰਤਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਚਾਰਜਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ:

(a) ਧਾਰਾ 5(1) ਇੱਕ ਚਾਰਜਿੰਗ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਲੇਵੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਹੈ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(b) ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਲ' ਕੇਵਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ;

(c) ਧਾਰਾ 5(3) ਨੂੰ ਚਾਰਜਿੰਗ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(1) ਅਤੇ 5(3) ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇਗੀ;

(iv) ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰ ਯੋਗ ਘਟਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਪਰਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(v) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਆਯਾਤ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (a) ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਫਰੇਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਹੀਂ;

(vi) ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਟੇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 2(30) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(93), ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਢੋਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਟੈਕਸ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(vii)ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਇੱਕ ਵੈਧ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(viii) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਕੇਵਲ ਦਰਾਂ ਲਈ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(1) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਰਣਨ' ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਹੈ;

(ix) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 9(ii) ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(x) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ 'ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੀਮਤ' ਨੂੰ ਸੀਆਈਐਫ ਮੁੱਲ ਦਾ 10% ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ 'ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਮਤ' ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ;

(xii) ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 366(12A) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7(4) 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ' ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ;

(xii) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਸਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ। ਧਾਰਾ 13 ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੰਗਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 'ਦੋਵਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ

(xiii) ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(109) ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਜੀਵੀਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਨੈੱਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

14. ਮਿਸਟਰ ਅਰਵਿੰਦ ਦਾਤਾਰ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ[1] ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:

(i) ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਲੇਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10/2017-ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ (ਰੇਟ) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤਿ-ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2(22) ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੈ:

(a) ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਯਾਨੀ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ/ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਣ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਹੈ;

(b) ਇਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜੁੜਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਅਧੀਨ ਹੈ;

(c) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ 'ਸਪਲਾਈ' ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ 'ਸਪਲਾਈ' ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(d) ਜੋ ਸੇਵਾ ਅਤਿ-ਖੇਤਰੀ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਕਲਪਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਹਿਵਾਸੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਣ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਕਲਪਨਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲ ਢੋਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ 'ਸਪਲਾਈ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(e) ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ 'ਸਪਲਾਈ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(f) ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਤਰਕ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ;

(g) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 245(2) ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਭਾਵ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

(h) ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਵਾਟਰਜ਼, ਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਸ਼ੈਲਫ, ਐਕਸਕਲੂਸਿਵ ਇਕਨਾਮਿਕ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਰੀਟਾਈਮ ਜ਼ੋਨਜ਼ ਐਕਟ 1976 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ 7 ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਐਕਸਕਲੂਸਿਵ ਇਕਨਾਮਿਕ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਸ਼ੈਲਫ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਸ਼ੈਲਫ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਖੁਦਾਈ ਰਿਗਜ਼ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ;

(ii) ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ;

(a) ਇੱਕ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤਿਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

(b) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਭਾਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ; ਅਤੇ

(c) ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰਾਂ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ

ਬੀਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਜੇਕਰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਬੁੱਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ;

(iii) ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿਦਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ- ਗਲਤ ਹੈ:

(a) ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੈਕਸਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੈਕਸ ਦੇਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(b) ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸਿੰਗ ਇਵੈਂਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤੀਆਂ ਫ੍ਰੇਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(iv) ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ 'ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਨਹੀਂ ਹੈ:

(a) ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਯਾਤਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ;

(b) ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ, ਧਾਰਾ 2(93) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ

ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ;

(c) ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਮਾਲ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(d) ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ

(e) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਦੇ ਕਲੋਜ਼(c) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਡਿਊਲ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(v) ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਦੁਗਣੇ ਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ:

(a) ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13(8) ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਧੀਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8A) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(8) ਅਧੀਨ, ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ (ਫਰੇਟ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਕਸਟਮ ਵੈਲਿਊਏਸ਼ਨ (ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ) ਨਿਯਮ 2007 ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਲੇਵੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਦੁਗਣੇ ਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ;

(vi) ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦਾ 'ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ' ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ:

(a) ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ 'ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ' ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਮਾਲ' ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(b) ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ ਇੱਕ ਸੌਦੇ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਾਧਾਨ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਕੈਟਰਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ, ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਵੈਲਯੂ ਐਡਡ ਟੈਕਸ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ ਇੱਕੋ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਕਰਾਧਾਨ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

(vii)ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 279ਏ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ;

(viii) ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਏ ਬਿਨਾਂ; ਅਤੇ

(ix) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 279ਏ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਸਟਰ ਵਿਕਰਮ ਨਾਨਕਾਨੀ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ[2] ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ:

(i) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(11) “ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਇਅਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਗਏ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ;

(ii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ;

(iii) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7(4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 2(11) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017, ਜੋ ਕਿ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ;

(iv) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9), ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਇਅਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(v) ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ' ਦੇ ਟੈਸਟ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਹੈ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਮਿਸਟਰ ਉਚਿਤ ਸ਼ੇਠ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

(i) ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਮਾਲ ਖਰੀਦਦੇ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ;

(ii) ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਆਯਾਤਿਤ ਮਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਘਰੇਲੂ ਖਪਤ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ (ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਮੁੱਲ ਵਾਧੇ ਸਮੇਤ) 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸਜ਼ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਰਕੁਲਰ ਨੰਬਰ 3/1/2018-ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀਨਾਂਕ 25 ਮਈ 2018 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਸਮੁੰਦਰ ਖਰੀਦ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਦੇ ਫਰੇਟ ਤੱਤ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਅਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(iii) *ਇਸਪਾਤ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਕਸਟਮਜ਼* ਵਿੱਚ, ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ, ਫਰੇਟ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ; ਅਤੇ

(iv) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ *ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਜਲਯਾਨ ਉਦਯੋਗਾਂ* ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਮੂਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਲਪਨਾ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

17. ਮਿਸਟਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੌਤਮ, ਜੋ ਕਿ ਦਖਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 13958/2020 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

(i) 2016 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਆਯਾਤ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਲੇਵੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਯਾਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸੀਐਨਵੀਏਟ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਉਸ

ਸਮੇਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਿਰਯਾਤ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜੋ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਲ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ

(ii) ਆਯਾਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਜਾਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ ਲਾਈਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਸੂਲੀ ਕਾਰਨ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

18. **ਡਾ. ਸੀ ਮਣਿਕਮ**[87], **ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸ਼ੇਖਰ**[88] **ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਏ ਰਸਤੋਗੀ**[89] ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਦੇ ਖਾਤਰ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

19. ਹੁਣ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਝਾਅ◌ਾਂ◌ਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ

20. **ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ: ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ) 2016**[90] 8 ਸਤੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 246ਏ ਅਤੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 279ਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 246ਏ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ:

“246ਏ. ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (1) ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 246 ਅਤੇ 254 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਸਦ, ਅਤੇ, ਉਪਬੰਧ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

(2) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ: ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਸਬੰਧੀ ਧਾਰਾ 279A ਦੇ ਉਪਬੰਧ (5) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਲੇਖ 279A ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੇਂਜ ਉੱਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰੇਗਾ:

"279A. (1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2016 ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਬਣੇਗੀ, ਭਾਵ—

(a) ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ..... ਚੇਅਰਪਰਸਨ;

(b) ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ..... ਮੈਂਬਰ;

(c) ਵਿੱਤ ਜਾਂ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀ..... ਮੈਂਬਰ।

(3) ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (c) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਉਪ-ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਚੁਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ।

(4) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ—(a) ਸੰਘ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਰਾਂ, ਸੈੱਸਾਂ ਅਤੇ ਸਰਚਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ;

(b) ਉਹ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੋ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(c) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਦੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ, ਲੇਵੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਪਲਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਦੀ ਵੰਡ ਆਰਟੀਕਲ 269A ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦਾ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਅਸੂਲ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ;

(d) ਉਹ ਟਰਨਓਵਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(e) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਮੇਤ ਫਰਸ਼ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਬੈਂਡ;

(f) ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਜਾਂ ਆਪਦਾ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਸਰੋਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰ ਜਾਂ ਦਰਾਂ;

(g) ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਅਸਾਮ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮਣੀਪੁਰ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜੋਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਸਿੱਕਮ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ; ਅਤੇ (b) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

(5) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਚਾ, ਉੱਚ ਗਤੀ ਵਾਲਾ ਡੀਜ਼ਲ, ਮੋਟਰ ਸਪਿਰਿਟ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ), ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਟਰਬਾਈਨ ਫਿਊਲ 'ਤੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(6) ਇਸ ਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਰੂਪ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੂਪ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(7) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਮ ਨੂੰ ਬਣਾਏਗੀ।

(8) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

(9) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ:—

(a) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੋਟ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਕਾਸਟ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਰੱਖੇਗਾ, ਅਤੇ (b) ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਰੱਖਣਗੇ।

(10) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ—

(a) ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖਾਮੀ; ਜਾਂ

(b) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ; ਜਾਂ

(c) ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(11)ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇਗੀ—

(a) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ; ਜਾਂ

(b) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ; ਜਾਂ

(c) ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ।"

21. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(i) ਲੇਖ 246A ਅਤੇ 279A ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਚਨਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਯਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(ii) ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਅਨੋਖੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨ ਮੁੱਲ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਲੇਖ 246A ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਲੇਖ 279A ਅਧੀਨ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(ਅ) ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਵਜੇਪਨ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੂਲ ਥੀਮ - ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279(6) ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ - ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬ) ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਓਂ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ, ਜੇ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਤਿਆਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iv) ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਧਾਰਣ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ, ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਅਧੀਨ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, 6, ਅਤੇ 22 ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਯਾਨੀ ਚਾਰਜ, ਛੋਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੰਧਿਆ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ

(v ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ 2017 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5,6, ਅਤੇ 22 ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9,11, ਅਤੇ 164 ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

C.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ

ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ

22. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਹੀ, ਫਿਸਕਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ 2003 ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਖਪਤ ਕਰਾਂ ਵੱਲ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟੈਕਸ ਰਜੀਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲੋੜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਟੈਕਸ ਰਜੀਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਕਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤਾ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਅਨੁਪਾਲਨਾਂ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕੋ ਮਾਲ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਵਾਧੂ ਕਰ ਦੀ ਦਰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਈ ਰਾਜ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਨਵੰਬਰ 2009 ਵਿੱਚ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੀ ਚਰਚਾ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਜੀਐਸਟੀ ਰਜੀਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਰਾਹਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵੈਲਯੂ ਐਡਿਡ ਜੋੜ ਨੂੰ ਕੈਪਚਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਦੁਆਰਾ ਡੀਲਰ ਬੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਲਾਭ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ-ਪੱਧਰੀ ਵੈਟ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ, ਕਈ ਕਰ ਹਨ ਜੋ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਕਰ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਰ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ, ਆਦਿ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵੈਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ-ਪੱਧਰੀ ਵੈਟ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ 'ਤੇ ਸੀਈਐਨਵੀਏਟੀ ਭਾਰ ਰਾਜ ਵੈਟ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀਈਐਨਵੀਏਟੀ ਤੱਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਈਐਨਵੀਏਟੀ ਭਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[...]

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਰਾਜ-ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਾਧਾਨ ਦੀ ਲੇਵੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂ ਦੀ ਲੇਵੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰ (ਸੀ.ਐਸ.ਟੀ.) ਦਾ ਬੋਝ ਵੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ-ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਕ) ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਾਧਾਨ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀ, (ਖ) ਵਿਆਪਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸਮੇਤ ਸੈੱਟ- ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 2014 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਂ ਵਿੱਚ "ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਮੇਲ" ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹੋ ਜਾਵੇ।"

23. ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ (ਇੱਕ ਸੌ ਅਤੇ ਪੰਦਰਵੀਂ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ 201142 ਜਿਸ ਨੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ. ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਨੇ 2011 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਵਿੱਤ ਬਾਰੇ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਅਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20ਵੀਂ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ 201443 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। 2014 ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਮਲਟੀਪਲ ਦੇ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਦਾ ਬਿਆਨ 2014 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਸਮਕਾਲੀ ਟੈਕਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ 'ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏਗੀ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਹਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ। ਦ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਕਈ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ 2014 ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਇਹ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਨਵਰਜੈਂਸ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਟੈਕਸ ਤਾਂ ਜੋ ਟੈਕਸ ਵਿਧੀ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ। 45 ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 246ਏ ਅਤੇ 279ਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਗੁੰਝਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ a ਦੇ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ.

ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਤਰਣ

25. ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਅਤੇ 279A ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਖਾਸ ਸਨ। ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ (ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 1 ਤੋਂ 81) ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ (ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 1 ਤੋਂ 44) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦੋਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 82 ਤੋਂ 92B ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 45 ਤੋਂ 63)। ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।[9] ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 'ਇਸ ਲਈ', ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਸ ਸਿਰਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਇੱਕੋ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਡ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ[10] ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੱਚਾ ਨੀਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ -

"75. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੂਚੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ।" ਉਹਨਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ" : ਸੇਰਵੈ ਇਨ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ,

ਤੀਜਾ ਐਡਨ., ਵੋਲ. 1 ਪੰਨਾ 81-82 'ਤੇ. ਏ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ I ਅਤੇ II ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਘ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ, 1935, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ.

76. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ। ਜਨਰਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਵਿੱਚ ਐਮ.ਪੀ.ਵੀ. ਸੁੰਦਰਰਾਮੀਅਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ [ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 468 : 1958 ਐਸਸੀਆਰ 1422 : (1958) 9 STC 298] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੈਕਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚੀਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ, ਐਂਟਰੀਆਂ 1 ਤੋਂ 81 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀਆਂ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇ; ਐਂਟਰੀਆਂ 82 ਤੋਂ 92-ਏ ਟੈਕਸਾਂ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ, ਇੰਦਰਾਜ਼ 1 ਤੋਂ 44 ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ; ਐਂਟਰੀਆਂ 45 ਤੋਂ 63 ਟੈਕਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵੀ ਹੈ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ, ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਰਟ-ਫ਼ੀਸ ਨਾਲੋਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਘੁਸਪੈਠ ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਏ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤਹਿ. ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਐਕਟ ਦੇ 5 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 21 ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ।"

26. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੌਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ, ਸੀਮਾ ਸ਼ੁਲਕ, ਸੇਵਾ ਕਰ, ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਸ਼ੁਲਕ। ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਵਿਲਾਸਤਾ ਟੈਕਸ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਟੈਕਸ, ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ, ਅਤੇ

ਜੂਆ ਅਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੌਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

27. ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ, ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।[8] ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਅਤੇ 254 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ, 'ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ' ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਅਤੇ 254 ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੋਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੌਂਪ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ।

28. ਇਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੋਹਿਤ ਮਿਨਰਲ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ.51, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਟੇਟਸ) ਐਕਟ 2017 ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੋਧ "ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਟੈਕਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ"।

ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ52 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਕੇਰਲ ਵੈਲਿਊ ਐਡਿਡ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 200353- 2010-11 ਅਤੇ 2011-12। ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇ.ਵੀ.ਏ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25(1) ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਐਕਟਸ 2017 ਅਤੇ 2018 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ.ਏ.ਟੀ ਦੇ ਸੋਧ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੇ.ਵੀ.ਏ.ਟੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਇਕੋ ਸਮੇਂ' ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ 'ਇਕੋ ਸਮੇਂ' ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ 'ਇਕਤਰਫਾ ਜਾਂ ਖਾਸ' ਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ[3]।

29. ਵੀ.ਕੇ.ਸੀ. ਫੁੱਟਸਟੈਪਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ) ਨੇ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਲਈ ਲਿਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"52. ਅਨੁਚਛੇਦ 246-ਏ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ:

52.1.ਪਹਿਲਾਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ 246-ਏ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ (ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

52.2.ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 246-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੋਵੇਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿੱਥੇ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅੰਤਰ-ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ।

52.3.ਤੀਜਾ, ਆਰਟੀਕਲ 246-ਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸਿਮਟਲ ਲੇਵੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ. ਸਹਿਮਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਗੁਣਾ, ਧਾਰਾ 254 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

30. ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੱਤਾ ਨੂੰ 'ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੱਤਾ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਅਧੀਨ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 254 ਅਧੀਨ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

31. ਤੇਰਵੀਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਆਗਮਨ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ:

(i) ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਹਰੇ ਜੀਐਸਟੀ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ;

(ii) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰੇਗੀ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ। ਦ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ;

(iii) ਸੰਸਥਾ ਸੰਘੀ ਦੇ 'ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗੀ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ' ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵੇਂ ਕਰਨਗੇ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਸਨ; 56

(iv) ਲੇਵੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਾਂਝਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.

ਦੀ ਦਰ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ;

(v) ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੰਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨਾ ਪਵੇ।

32. 2011 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ, ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ:

"279A. ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ।— (1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕਵਾਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2016 ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(2) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇਗੀ, ਨਾਮਤ:—

(a) ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ – ਚੇਅਰਪਰਸਨ;

(b) ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ – ਮੈਂਬਰ;

(c) ਵਿੱਤ ਜਾਂ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀ- ਮੈਂਬਰ।

(3) ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (c) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਲਦੀ ਹੀ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਉਪ-ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਚੁਣਨਗੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ।

(4) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ—

(a) ਕੇਂਦਰ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਰਾਂ, ਸੈੱਸਾਂ ਅਤੇ ਸਰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(b) ਉਹ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੋ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(c) ਟਰਨਓਵਰ ਦੀ ਉਸ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(d) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ; ਅਤੇ

(e) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ, ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਇਕ ਸੁਮੇਲਿਤ ਡਾਂਚੇ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸੁਮੇਲਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਇਸਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਮ ਬਣਾਏਗਾ।

(7) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

(8) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(9) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਣ ਨਾਲ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ—

(a) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ; ਜਾਂ

(b) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ; ਜਾਂ

(c) ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਵਿਆਖਿਆ—ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਰਾਜ" ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(33) 2011 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਦੇ ਮਸੌਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬਿੱਲ ਨੇ ਇੱਕ ਜੀਐਸਟੀ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਾਰਨ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜਸਵ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਸਮਰੂਪ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਰਾਫਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਦਾ ਡਰਾਫਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2011 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"279ਬੀ. (1) ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਸਕੇ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਾਰਨ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀ ਸਮਰੂਪ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਣੇਗੀ।

(3) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(4) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਜਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਤਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(5) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(6) ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਰਾਜ" ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

34. ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 73ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 2011 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਰਾਜ ਦਾ ਪਰਿਚਯ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।

“(ਸੀ) ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ (ਲੇਖ 279ਏ) ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਚ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਂਜਸ਼ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਂਜਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਯੂ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਵਿੱਤ/ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੰਤਰੀ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਕੌਂਸਲ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਾਂ, ਛੋਟ ਸੂਚੀ, ਸੀਮਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਆਦਿ ਜਿਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕੋਰਮ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੌਂਸਲ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

(d) ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰੀਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਣ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਉੱਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਲਣ ਜਾਂ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ (ਲੇਖ 279ਬੀ) ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਰਕਾਰ (ਚਾਹੇ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਣ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਲਈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

35. ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਗੀ ਕਿ ਕੀ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਣ।

"ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਜੋ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵਿੱਤ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।"

36. ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ, ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 279ਏ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਰੇ:

"60. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ।

61. ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਰਟੀਕਲ 279ਬੀ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਈ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 279ਏ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੰਤਰ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਰੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. **ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਸਰਜਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ' ਹੀ ਨਿਭਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ*:**

"ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਲਈ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗੀ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਸਰਜਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ੋਰ

ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬੋਚਚ ਰਹੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਰਟੀਕਲ 279ਏ ਅਧੀਨ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਮੰਡੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਦੋਨੋਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ

38. ਖੜੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ 2014 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(11) ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ, ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਜਾਂ ਕਰਾਧਾਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਸੱਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ 'ਜੀਐਸਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ' ਉੱਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਧਾਰਾ (6) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰ ਦੀ ਇਕ ਸੁਮੇਲਿਤ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਲੋੜ' ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਕੋਰਮ ਬਣਾਏਗੀ। ਧਾਰਾ (9) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੋਟ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪਾਏ ਗਏ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਸਦੀ ਬਹਿਸਾਂ

39. 2014 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ; ਪਹਿਲੀ, ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜੀ, ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 5 ਮਈ 2015 ਨੂੰ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ:*

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਟੈਕਸਾਂ, ਸੈੱਸਾਂ ਅਤੇ ਸਰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਛੋਟ, ਮਾਡਲ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਕਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗੀ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੋਟ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਭਾਰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਵਾਇਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਤ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਰਾਜ ਰਾਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਸਵਾਇਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾ ਸਕੀਏ।"

40. ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਚੁਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ "ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੰਸਥਾ" ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।** ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 2011 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(11) ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਨਤਰਣ, "ਮਧਿਆਨਤਰਣ" ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

2.71 ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਉੱਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ (11) ਸਿਰਫ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ 'ਤਰੀਕੇ' ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਤਰੀਕੇ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਗੱਲਬਾਤ, ਮਧਿਆਨਤਰਣ, ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਿੱਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.

ਕੌਂਸਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

41. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੋਟਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕ ਘਟਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ:

2.68 ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਵਰੀ 2013 ਵਿੱਚ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵੋਟ-ਸ਼ੇਅਰ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ 3/4 ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਘੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

2.69 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪਾਸ ਸਿਰਫ 1/3 ਵੋਟਾਂ ਹਨ, ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 20 ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

42. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੋਚ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੇਪੀ ਵਰਗੀਸ ਬਨਾਮ ITO ਵਿੱਚ , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਬਿੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼

ਇੰਡੀਆ68 ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ:

“129. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ. ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।"

43. ਸੰਸਦੀ ਬਹਿਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ, ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਆਰਟੀਕਲ 246A 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 279A ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) 2011 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਦਾ ਮਸੌਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ 'ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚੋਲਣ 'ਤੇ ਉਤਪੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ 'ਤਰੀਕੇ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ 'ਉਤਪੰਨ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 2014 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 279(1) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਦਲਾਅ ਆਏ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ, ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ 'ਤਰੀਕੇ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਥਾਰਿਟੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ 'ਵਿਚੋਲਣ ਉਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ' ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਅਨੁਚਛੇਦ 279(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਵਿਚੋਲਣ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੁਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮੇਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿੱਤ ਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰ

(ii) 2011 ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਅਧੀਨ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕਮਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰੰਤੂ, ਵਿੱਤ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾ ਕਾਰਨ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕਮਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਿੱਥੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਨਪੂਰਵਕ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ।

C.2 ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ: ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦਾ ਸੰਵਾਦ

44. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰਕ ਹਨ; ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਟਰਕਚਰ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਤਦ ਵਿਰੋਧੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇਕੱਠ ਤੰਤਰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਗੈਰ-ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 279(1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਗੇ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਰਕ ਵੀ ਦੋ ਹਨ;

ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਘੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਬਹੁਮਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

45. ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੰਡ। ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਮ. ਸੀਰਵਾਈ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਦੇਸ਼ ਕਹਿੰਦਿਆਂ, ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਅਧੀਨ' ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਜੇਕਰ 'ਅਧੀਨ' ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ' ਹੈ, ਤਾਂ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੋ. ਵ੍ਹੀਅਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਆਕਲਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨ ਵਿਵਸਥਾ, ਪੁਲਿਸ, ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਜਨ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਪਾਣੀ (ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਦਰਿਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ), ਜ਼ਮੀਨ, ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਫਿਰ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਵੰਡ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਨਗਣਯ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧਦਾ ਹੋਇਆ ਰਾਜਸਵ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਇਹ

ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਔਦਯੋਗਿਕ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਦਯੋਗਿਕ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਲਗਭਗ ਰੁ. 1,580 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀ ਸਾਲ 1971-72 ਲਈ, ਅਤੇ ਸਾਲ 1972-3 ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਭਗ ਰੁ. 1,780 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀ।

[...]

(ਕ) ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਗੈਰ-ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਹੀ ਗੱਲ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਸਰੋਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਟੈਕਸਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।"

ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਬੀ. ਸਾਵੰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਐਸ.ਆਰ. ਬੋਮਮਈ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ", ਵਿੱਚ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।27ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਕਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵੰਡ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਓਂ ਨੂੰ "ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ" ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਓਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਗਤੀਰੋਧ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਇਕੋ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

46. ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਓਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖੀ, ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਬਹੁਮਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੋਟ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੁਣ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਵੋਟਿੰਗ ਸਟਰੱਕਚਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟਿੰਗ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਵੋਟਿੰਗ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ,

ਚੂੰਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਲਾਈਨਾਂ ਪਾਰ ਸਿਆਸੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ 2016 ਸੁਈ ਜੈਨਰਿਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀਆਂ ਅਨੋਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਇਕਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ.. ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ

ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

47. ਦੋਹਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਮਾਡਲ ਜਾਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ, ਸੁਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਘਟਕ ਇਕਾਈਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ 'ਮੁਕਾਬਲਾ' ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਮਾਡਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ. ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ, ਏਕੀਕਰਨ ਨਾ ਕਿ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੱਤਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਕਾਰਨ 'ਲੇਅਰ ਕੇਕ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ', ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਕੇਕ ਸੰਘਵਾਦ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਪਹੁੰਚ। 74 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਆ ਯੂਨੀਅਨ 75 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ:

"119. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਸਮਨਵਯ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਿੰਜੀਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਖਾ ਕੇ ਹੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਿੰਜੀਦਾ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਦੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ "ਏ" ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਪੱਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

48. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਰਧ-ਸੰਘੀ ਜਾਂ 'ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਨੁਚਿੱਤ 254, 248, ਅਤੇ 353 ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 246A, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰੇਂਜ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. 'ਤੇ

ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿੱਤ 279A(6) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿੱਤੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

49. ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇੱਕ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂਜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਰੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਵਿਵਿਧਤਾ ਅਤੇ ਸਵਾਈਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਘੀਵਾਦ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਘੀਵਾਦ ਸਿਰਫ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਘੀ ਰਾਜਨੀਤਿ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਕਾਈਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਅਹਾਰ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਘੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।*

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਸੰਘੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਈਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਕਾਈਆਂ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਸਵਾਈਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸੰਘੀਵਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਸਮਝੌਤੇ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਇੱਕ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਾਦ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਸਹਿਯੋਗੀ ਚਰਚਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਅਤੇ ਇੰਟਰਸਟੀਸ਼ੀਅਲ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ। ਜੈਸਿਕਾ ਬਲਮੈਨ ਅਤੇ ਹੀਥਰ ਕੇ 'ਅਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਨਿਬੰਧ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ।77 ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਸਹਿਮਤੀ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪਾੜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਸਾਧਨ. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ, ਲੇਖਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

"ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

50. ਇਸ ਲਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ 'ਅਸਹਿਯੋਗੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਰੂਪ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਸਾਡੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੱਧਰ ਦੀ ਘਰਸਣ, ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ, ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਝਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਭਾਰਤੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ। ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰੋਕਸ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਵੀ ਹੈ।

51. ਭਾਰਤੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਵਿੱਤੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ' ਹੈ। 2014 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਸੰਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਅਤੇ 279ਏ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੋਟ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਾਰੀਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਲਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਰਚਨਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਵਜੋਂ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਬ 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਦੇ ਸੰਦਰਭਿਕ ਅਰਥ ਬਾਰੇ

52. 'ਸਿਫਾਰਸ਼' ਸ਼ਬਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 'ਸਿਫਾਰਸ਼' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(i) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 1: ਸੰਸਦ ਅੱਗੇ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼: ਅਨੁਚਛੇਦ 3, 109, 111, 113, 117, 203, 207, 255 ਅਤੇ 274 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ii) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 2: ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਸ਼: ਅਨੁਚਛੇਦ 233 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ' ਅਤੇ 'ਸਿਫਾਰਸ਼' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 233(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ' ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 2 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਸਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਦੋ-ਕਦਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ' ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(iii) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 3: ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਸ਼: ਲੇਖ 243ਆਈ, 243ਵਾਈ, 280, 281, 338, 338ਬੀ ਅਤੇ 340। ਲੇਖ 243ਆਈ ਅਤੇ 243ਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ 'ਪੰਚਾਇਤਾਂ' ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਲੇਖ 280 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਲੇਖ 281 ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਜਣਪਤਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ।

ਲੇਖ 338(5)(ਈ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਰ ਸਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਪਾਅ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਲੇਖ 338(6) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਗੇ ਇੱਕ ਜਣਪਤਰ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਲੇਖ 338ਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਜਣਪਤਰ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(iv) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 4: ਗੈਰ-ਯੋਗ ਸਿਫਾਰਸ਼: ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 28 ਮਈ 1990 ਜੋ ਗ□ਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲੇਖ 263। ਲੇਖ 263 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਆਦੇਸ਼ 1990 ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਛੇ ਕੈਬਿਨੈਟ ਰੈਂਕ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

(v) ਸ਼੍ਰੇਣੀ 5: ਉਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ: ਲੇਖ 270, 275, 344, 349 ਅਤੇ 371A: ਲੇਖ 344 ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖ 344(2) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰੇ। ਧਾਰਾ 3 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ, ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖ 344(4) ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਲੇਖ 349 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖ 270 ਅਤੇ 275 ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

53. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਿਫਾਰਸ਼' ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲੀ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਚਰਚਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਹੈ; ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ' ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਾ-ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਜਮਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।; ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੇਖ 263 ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉੱਤੇ 'ਬੰਧਨਕਾਰੀ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

54. ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਲੇਖ ਅਧੀਨ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

279A (4)(h) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ' ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਂਤਾਬਦ੍ਧ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਦੇ ਕਲੋਜ਼ 6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ' ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਗੈਰ-ਯੋਗਤਾਵਾਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌੜੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਜਾਂ 279A ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੋਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਦੇ ਅਧੀਨ' ਹੈ।

55. ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੁਝ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ' ਦਾ ਫਰੇਜ਼ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਚਛੇਦ 320(3) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ' ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 320(3) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"(3) ਕੇਂਦਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪਬਲਿਕਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ—

(ਅ) ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ;

(ਬ) ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ;

[...]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

56. ਜੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰੀਰ ਵਜੋਂ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 246A ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 279A ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ79 ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ 80 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ' ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੀਐਸਟੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ।

57. ਮਨੋਹਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 81 ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਐਕਟ 2005 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 'ਸਿਫਾਰਿਸ਼' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ 'ਦਿਸ਼ਾ' ਜਾਂ 'ਅਦੇਸ਼' ਦੇ ਉਲਟ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"22. ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 20(1), ਕਮਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 20(2)। ਧਾਰਾ 20(2) ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ. ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ. ਇਹ ਇੱਕ "ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼" ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਏ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ "ਅਦੇਸ਼"। "ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ "ਦਿਸ਼ਾ" ਜਾਂ "ਅਦੇਸ਼" ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਖੁਦ ਅਪਰਾਧੀ ਜਨਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਫਸਰ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਸੰਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਸਮੇਤ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿਓ।"

ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਇੰਦੂਰਖਾ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 82 ਵਿਚ ਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ 'ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼' ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਹੈ ਮੁੱਲ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਰੰਤ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"15... ਇੱਕ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਫਰਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਦਾਇਤਵ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਸਿਰਫ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਾਇਤਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਜੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਕੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ। ਸਕੂਲ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਾਠਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਪ੍ਰੈਲ 5, 1972, ਅਪ੍ਰੈਲ 25, 1972, ਅਪ੍ਰੈਲ 26 ਅਤੇ ਮਈ 17, 1972 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮਗਰੀ ਬਣੀਆਂ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਲਾਗੂ' ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4, ਉਪ-ਧਾਰਾ

(2) ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 4, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।"

ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, 'ਨਿਰਦੇਸ਼' ਜਾਂ 'ਮੰਡੇਟ' ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ।"

'ਸਿਫਾਰਿਸ਼' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ *ਬਨਾਮ* ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ

58. ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰੂਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ Sਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਦਰ ਅਤੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ "ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ" ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਲੇਵੀ ਤੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 9, 11 ਅਤੇ 164 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ।

59. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰ ਸਲੈਬ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕੰਡਰੀ

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

60. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੇਵੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

ਡੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਡੀ.1 ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ[64]

61. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ।"

ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

62. ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ, ਆਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਐਫ.ਓ.ਬੀ. ਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਨ-ਕੁਕਿੰਗ ਕੋਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਹਨ।

63. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 286(2) ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 269A(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"5. ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ.— (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ,

ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਨੂੰ 1975 ਦੀ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ 1975 ਦੀ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

64. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰਿਵਰਸ-ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ 5 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ-ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਕੈਟੇਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕੈਟੇਗਰੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਕੈਟੇਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਰਿਵਰਸ-ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ) ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਧਾਰਾ 5B ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ, ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"(3) ਸਰਕਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

(4) ਇੱਕ ਸਪਲਾਈਅਰ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਕਰਯੋਗ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਕਰ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।"

65. 28 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1), ਧਾਰਾ 6(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੂਚਨਾ 8/2017 ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ। ਸੂਚਨਾ 8/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 9(ii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਪਰ	ਅਧਿਆਇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ	ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	ਹਾਲਤ
9.	ਸਿਰਲੇਖ 9965 ਹੈ (ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ)	[...]	[...]	[...]
		(ii) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ	5	ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ (ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਾਂ, ਟੈਂਕਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਉੱਤੇ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ:

		ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ।		ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਇਰ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। [ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਵੇਖੋ ਵਿਆਖਿਆ ਨੰ. (iv)]

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 9(ii) ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਸਮੇਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ 5 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

66. 26 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 10 ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

ਪਰ.	ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ	ਦਾ ਸਪਲਾਇਰ	ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ
0)	(2)	(3)	(4)
10	ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ	ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ	ਆਯਾਤਕਰਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਸਟਮ ਐਕਟ 1962 (1962 ਦਾ 52) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (26) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 10 ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ 'ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

67. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋਨੋਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ, ਸੂਚਨਾ 8/2017 ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ 10/2017, ਨੂੰ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਰੋਧੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: (i) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਘਟਨਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ 'ਸਪਲਾਈ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; (ii) ਕੀ ਸੀਆਈਐਫ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਕੀ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ।

68. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ

(1) ਮੁਤਾਬਕ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦਾ ਲੇਵੀ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(107) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

"(107) 'ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ"

69. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(98) 'ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"(98) 'ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (4) ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਗੁਡਸ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ;"

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਅਧੀਨ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ 'ਤੇ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(iii) ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

"24. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ—ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ,—

(i) ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਰਦਾਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ;

(ii) ਕਰਦਾਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ;

(iii) ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ;

[.....]

(xii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗ।" *(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)*

70. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (105) 'ਸਪਲਾਇਰ' ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(105) "ਸਪਲਾਇਰ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਹੇਗਾ ਜੋ ਕਿਹੜਾ ਉਕਤ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਏਜੰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ,"

71. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(93) "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ—

(a) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ;

(b) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਏਜੰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ,"

72. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(14) ਅਤੇ 2(15) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

"(14) "ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ,—

(a) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(b) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਾਨ), ਉਸ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(c) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ, ਉਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਅਤੇ

(d) ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਆਮ ਰਹਿਣ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(15) “ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ,—

(a) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(b) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ), ਉਸ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(c) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ, ਉਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਅਤੇ

(d) ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੇ ਆਮ ਰਹਿਣ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

73. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਧਿਆਇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਖੇਤਰੀ ਜਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

74. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"7. ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ.—(1) ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹਨ—

(a) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ;

(b) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼; ਜਾਂ

(c) ਇੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਏ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ—

(a) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ;

(b) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ; ਜਾਂ

(c) ਇੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ,

ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) *ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।*

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

75. 'ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ।ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

"(21) 'ਸਪਲਾਈ' ਦਾ ਅਰਥ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

"7. ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ।

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, 'ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ—

(a) ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਤਬਾਦਲਾ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਐਕਸਚੇਂਜ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਕਿਰਾਇਆ, ਲੀਜ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(aa) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਘਟਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਲਟ ਲਈ ਨਕਦ, ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਆਪਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਤੱਕ;]

[(ਬੀ) ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ; [ਅਤੇ]

(c) ਸ਼ਡਿਊਲ । ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ;

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

"ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ" ਨੂੰ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(22) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਐਕਟ [ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ] ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ"।

76. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ:

"13. ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ—

(1) ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਤੋਂ (13) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਧਾਰਣ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ:—

[.....]

(6) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

[.....]

(9) ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ।

(10) ਯਾਤਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਯਾਤਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(12) ਆਨਲਾਈਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਡਾਟਾਬੇਸ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਪੁਨਰਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਮਤ:—

(a) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਤਾ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(b) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸੈਟਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਵੈਲਯੂ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਡ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(c) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਲਿੰਗ ਪਤਾ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(d) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਡਿਵਾਈਸ ਦਾ ਇੰਟਰਨੈਟ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਪਤਾ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(e) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਬੈਂਕ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਖਾਤਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ;

(f) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬਰ ਆਈਡੈਂਟਿਟੀ ਮੋਡਿਊਲ ਕਾਰਡ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕੋਡ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹੈ;

(g) ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਥਿਰ ਲੈਂਡ ਲਾਈਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(13) ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਸਥਾਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

77. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ IX ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਲ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰ ਯੋਗ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

78. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"13. ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ।

[...]

(3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵ—

(ਅ) ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(ਬ) ਇਨਵਾਇਸ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਾਰੀਖ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ (ਅ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬ) ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗਾ:

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਪਲਾਈ ਜੁੜੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਾਰੀਖ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਹੋਵੇ, ਹੋਵੇਗਾ।"

ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), (3) ਜਾਂ (4) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ:

"(5) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ—

(a) ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਵਧੀਕ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨਾ ਪਵੇ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

79. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਕਰਯੋਗ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ; ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ, ਡਿਊਟੀਆਂ, ਫੀਸਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਰਜੀਮ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਤਫਾਕੀ ਖਰਚੇ, ਵਿਆਜ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਦਿ। ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4) ਅਤੇ (5) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

“15. ਕਰਯੋਗ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ—(1) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇਕਲੌਤੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ। [...]

(4) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।'

D.2 ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ ਦੀ ਖਾਮੀ ਹੈ?

80. ਅਨੁਚਛੇਦ 286(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗਾ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 286 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਨੁਚਛੇਦ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'286(1): ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ [...]

a) ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ; ਜਾਂ

b) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਦੌਰਾਨ।

(2) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।*

81. ਲੇਖ 269A ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਦਾ ਢੰਗ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਲੇਖ 269A(1) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (5) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

“269A. (1) ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕਰਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾਜਾਵੇਗਾਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ।

ਵਿਆਖਿਆ — ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚਆਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ, ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ,ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ।

[...]

(5) ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ, ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

82. ਲੇਖ 269A ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ: (a) ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ; (b) ਜਦੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖ 286(1) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ (a) ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ; ਅਤੇ (b) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਲੇਖ 269A ਅਤੇ 286(1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਦੇ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1)), ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5) ਅਤੇ 2(6)), ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(10) ਅਤੇ 2(11)), ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ (ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) ਅਤੇ 2(15)), ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ (ਸੈਕਸ਼ਨ 7), ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਲਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ (ਸੈਕਸ਼ਨ 9), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ 11), ਅਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ (ਸੈਕਸ਼ਨ

12 ਅਤੇ 13) ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਨ।

83. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਉਹਨਾਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਇੱਕ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੌਂਪ ਹੈ।

84. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫੰਕਸ਼ਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਪਿੰਜਰ ਬਣਤਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਵੇਰਵੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। 86 ਇਹ ਹੈ ਇੱਕ ਸੈਟਲ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣਾ 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ।87 ਆਦਰ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਲ। ਅਸੂਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ: ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਵਸਤੂਆਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ; ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(107) ਏ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ; ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) 40% ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ; ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

85. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(98) “ਉਲਟ ਚਾਰਜ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) “ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ” ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ (i) ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ; (ii) ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ; ਅਤੇ (iii) ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ (ਅ) ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਬ) ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(84) ਅਧੀਨ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਵਲ ਤਬ ਹੀ “ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ” ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਧਾਰਾ 22 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(iii) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਲਟ ਚਾਰਜ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਵਸ਼ਯਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

86. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ 10/2017 ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ‘ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ’ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਨੇ, ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੇਵਲ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਰ ਯੋਗ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਰ ਯੋਗ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

D.3 ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ: ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰ ਦਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਢੰਗ

87. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਆਯਾਤਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 5(1) ਹੀ ਇੱਕ ਚਾਰਜਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾ

88. ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਮਥੁਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਟੈਕਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ:

(i) ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ;
(ii) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ
(iii) ਜਿਸ ਦਰ ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਨ ਗੰਗਾ ਸਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਸ ਮਾਪ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੈਨਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(i) ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ;
(ii) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;
(iii) ਜਿਸ ਦਰ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ
(iv) ਉਹ ਮਾਪ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

89. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੈਨਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ: (i) ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ; (ii) "ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; (iii) ਟੈਕਸਯੋਗ ਦਰ ਨੂੰ ਐਸੀ ਦਰ ਵਜੋਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ; ਅਤੇ (iv) ਟੈਕਸਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ।

90. Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਟੁੱਟ ਹਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰਜਿੰਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਆਈਟੀ ਬਨਾਮ ਬੀ ਸੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਸੇਟੀ 88 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 45 ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ

ਦੀ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਿਰ ਹੇਠ ਚਾਰਜਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਾਰਜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਕੋਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ

91. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(107) ਅਤੇ 24 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(iii) ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(107) "ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(107) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੇ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ "ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ"। ਚੂੰਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ 10/2017 ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ IGST ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਧੀਨ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ।

92. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1997 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਸੇਵਾ ਕਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1997 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 66 ਸੈਕਸ਼ਨ 68(1)(a) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਕਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਗੁੱਡਜ਼ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਸੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1997 ਨੇ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"9. ਸੈਕਸ਼ਨ 68(1-A) ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 1997 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 68(1) ਅਨੁਸਾਰ “ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 66 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ”। ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਦੀ ਧਾਰਾ (41) ਦੇ ਆਈਟਮਾਂ (g) ਤੋਂ (j) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕਰ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 68(1-A) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 68 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 66 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਭਿਵਿਆਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 68(1-ਏ) ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 68(1-ਏ) ਦੀ ਇੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਏ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ। ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ; ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗਾਹਕ 'ਤੇ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ.

[...]

10. “ਸੇਵਾ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਪਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ

ਨੂੰ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਦੇ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਕਲਾਇੰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 2(ਡੀ) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (i) ਤੋਂ (xii) ਅਤੇ (xiii) ਤੋਂ (xvii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਪਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 2(xvii) ਅਤੇ (xviii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕਾਂ ਜਾਂ ਕਲਾਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 65 ਅਤੇ 66 ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗੂਪਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਅਧੀਨ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ 10/2017 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕਰਯੋਗ ਮੁੱਲ

93. 8 ਜੂਨ 2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਸੂਚਨਾ 8/2017 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮਾਪ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਕਰਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਓਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(1)" ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾਵਾਂ 15(4) ਅਤੇ 15(5) ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਤਰੀਕੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ। ਧਾਰਾ 15 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 15- ਕਰਯੋਗ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੁੱਲ:

[...]

(4) ਜਿੱਥੇ ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਉਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(5) ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਜਾਂ ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੀ ਮੁੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਅਧਿਆਇ V ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਤੋਂ 31 ਤੱਕ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 2017, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 31 ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

31. ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਵਿਧੀ— ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਯਮ 27 ਤੋਂ 30 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਉਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈਅਰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਯਮ 30 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ।"

94. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਸੀਮਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 2017 ਦਾ ਨਿਯਮ 31 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 2017 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 27 ਤੋਂ 30 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੀਆਈਐਫ ਮੁੱਲ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

D.4 ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ: ਕੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦਾ ਸੌਦਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ?

95. ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ "ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ" ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 2017 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਆਈਐਫ ਸੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ।

96. ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਵੈਧ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (i) ਕੀ ਆਯਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਅਧੀਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ।

D.4. ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਟੈਕਸ ਹੈ?

97. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮਾਲ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਇਸ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ "ਸਪਲਾਈ" ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

98. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਯੋਗ ਘਟਨਾ, ਜੋ ਕਿ "ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ

ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ" ਇੱਕ 'ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਦੇ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲਈ, ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ ਸੋਧ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5(4) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ।

99. ਧਾਰਾ 5(1) ਸਾਰੀਆਂ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈਆਂ" ਦੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੁਣ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. "ਸਪਲਾਈ" ਦੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਪਚਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

. 100. ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

"(21) 'ਸਪਲਾਈ' ਦਾ ਅਰਥ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"

. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"7. ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ.

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ—

(ਅ) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ, ਤਬਾਦਲਾ, ਬਾਰਟਰ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਕਿਰਾਇਆ, ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(ਆ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਘਟਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਲਟ ਲਈ ਨਕਦ, ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ.

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਘਟਕ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ।;

(ਬੀ) ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅਗਾਊ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ;

(ਸੀ) ਸ਼ਡਿਊਲ । ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ;

[...]

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (1-ਏ) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ—

(ਅ) ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ":

"7. ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ—

(1) ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹਨ—

(a) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ;

(b) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼; ਜਾਂ

(c) ਇੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,

ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਸਟਮ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹਨ—

(a) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ;

(b) ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼; ਜਾਂ

(c) ਇੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,

ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

[...]"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

101. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 "ਸਪਲਾਈ" ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਬੀ) ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ "ਸਪਲਾਈ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਸੀ) ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਰ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕੈਪਚਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 7(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ।

ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ" ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਲਈ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਲਈ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

102. 'ਆਯਾਤਕਰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ IGST ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(26) 'ਆਯਾਤਕਰਤਾ' ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(26) 'ਆਯਾਤਕਰਤਾ', ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤ ਲਈ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਲਕ, ਲਾਭਕਾਰੀ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ"

'ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(10) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(10) “ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਯਾਤ” ਆਪਣੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਰੂਪਾਂਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਭਿਵਿਆਕਤੀਆਂ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ"

"ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਨੂੰ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(11) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(11) “ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ” ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ—

(i) ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਇਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ;

(ii) ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ;"

“ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ” ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੀਆਂ: (i) ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਇਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ (i) ਅਤੇ (iii) ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੇ "ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰੰਤੂ, 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਅਤੇ 'ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ IGST ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ 103. IGST ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ V ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 13 ਦੇ IGST ਐਕਟ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਪਲਾਇਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੈ:

"13. ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ—

(1) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ।

(2) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਤੋਂ (13) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

[...]

(9) ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਸਪਲਾਇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਇਅਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਲਈ ਸੀਆਈਐਫ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ।

104. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(b) "ਸਪਲਾਈ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਸ਼ਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸੀਆਈਐਫ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਾਲੇ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(b) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਤਰਕ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। "ਸਪਲਾਈ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 2(11)(b) ਅਧੀਨ "ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ" ਲਈ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਸਮੇਤ, ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਪਲਾਇਅਰ- ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ- ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

105. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਢੋਣ ਦਾ ਸੌਦਾ "ਸਪਲਾਈ" ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਬੀ) ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਯਾਤ "ਵਿਚਾਰ" ਲਈ ਹੋਵੇ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(31) ਵਿੱਚ "ਵਿਚਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਹੈ:

"(31) "ਵਿਚਾਰ" ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ—

(ਅ) ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲਈ, ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਬਸਿਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਦਾ ਮੌਦਰਿਕ ਮੁੱਲ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲਈ, ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਬਸਿਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪਲਾਇਰ ਅਜਿਹੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰ;"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(31) 'ਵਿਚਾਰ' ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਅਧੀਨ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ" ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ" ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

106. ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਖੇਤਰੀ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਅਰਵਿੰਦ ਦਾਤਾਰ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ 'ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ' ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਆਪਣੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਨਹੀਂ।

107. ਜੀ.ਵੀ.ਕੇ. ਉਦਯੋਗ (ਉਪਰੋਕਤ), ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਦ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“124.

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ—ਘਟਨਾਵਾਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ, ਘਟਨਾਵਾਂ (ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਆਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ), ਸਰੋਤਾਂ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ, ਜੈਵਿਕ, ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਮੋਡਿਊਲੇਟ, ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ, ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ (ਬੀ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਭਲਾਈ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਅਸਰ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਹੋਵੇ।

125. ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਸਮੇਤ ਉਹ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਜੋ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਅਤਿ ਮੌਲਿਕ ਭੂਮਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਪਰਯਾਪਤਤਾ" ਜਾਂ "ਮਹੱਤਵ" ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਾਕਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੇ

ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਰੇ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਭ੍ਰਾਮਕ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ।

126. ਕੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਸੰਬੰਧ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਸਰ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਪੱਖੋਂ, ਇਹ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਗ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜੀ.ਵੀ.ਕੇ ਉਦਯੋਗ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਖੇਤਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਇਕ ਮੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ।

108. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਹਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੇਵੀ ਦਾ ਦੋ-ਪਹਿਲੂ ਸੰਬੰਧ ਹੈ; ਪਹਿਲਾ, ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੇਤਰੀ ਨੈਕਸਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਨੈਕਸਸ ਹੈ।

109. ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੇਤਰ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਧੂ-ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13(9) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭਾਰਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰ ਯੋਗ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

110. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਇਰਸਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

D. 4. ਕੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ?

111. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8/2017, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਟਲ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਰੇਲ/ਸੜਕ/ਹਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧੀ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹਨ:

"ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ।"

ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧੀ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 10/2017 ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਜਾਂ ਐਫ.ਓ.ਬੀ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

112. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਕਰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਵਰਗੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਧਾਰਾ 9(82) ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1994 ਜਿਸ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਲਗਾਇਆ। ਧਾਰਾ 5(3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

“(3) ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ...”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(93) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ—

(a) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ;

(b) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਏਜੰਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ;"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(a) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 2(93)(c) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 2(93) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

113. ਇੱਕ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮੋਲ-ਮੋਲ ਕੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਐਫ.ਓ.ਬੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੋਲ ਮੋਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸਵੈ-ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਏਗਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂਤਰ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬੋਲਚਾਲੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੇਵਲ ਮੰਜ਼ਿਲ ਇਸ ਨੂੰ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਸਾ-ਵੀ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨਿਜਤਾ ਦੇ ਉੱਚ-ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜੋ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

114. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਨੂੰ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਰਕ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

115. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ ਤਰਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(44)(ਬੀ) ਜੋ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਪਲਾਇਰ। ਇਹ ਤਰਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) ਅਧੀਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫਿਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(iii) ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(ii) ਤੋਂ ਜੋ ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਾਰਕਿਕ ਨਤੀਜਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(98) ਜੋ "ਉਲਟ ਚਾਰਜ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਸਪਲਾਇਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ...". ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਜਿਹੇ ਸਾਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ। ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦਾ 5(3) ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਡੀਮਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਕੱਲੇ ਮਾਲ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਲਪ।

116. "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵੱਲੋਂ "ਦੇ ਅਧੀਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਅਧੀਨ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(ii) ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਜਾਂ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਅਧੀਨ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(ii) ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਾਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

117. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਛਾਣ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਤਰਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਦੀ ਸਮੀਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੁਥਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

118. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰਕ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ D.4.(ਅ) ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਹੈ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੇ ਗੰਤਵਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਣ ਦਾ ਧਾਰਣਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਢੋਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"(93) "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ, ਮਤਲਬ—

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ;

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਚੂੰਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਗੰਤਵਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(14) ਅਤੇ 2(15) ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

"(14) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, —

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ), ਉਸ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ, ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ; ਅਤੇ

(ਡੀ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਆਮ ਰਹਿਣ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

"(15) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, —

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ), ਉਸ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਪਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ; ਅਤੇ

(ਡੀ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਇਰ ਦੇ ਆਮ ਰਹਿਣ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਜਿਹੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕੀਤੀ ਗਈ" ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3)(ਈ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ "ਕੀਤੀ ਗਈ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(3)(ਈ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

119. ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਪਤ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਆਧਾਰਿਤ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਦੇ ਬੰਦਰਗਾਹ ਰਾਹੀਂ

ਰੂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀਮਤ ਨਤੀਜਤਨ ਸ਼ਿਪਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

120. ਕੁਝ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਜੀਬਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(3) ਅਧੀਨ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਅਧੀਨ ਇੰਟਰਾ-ਸਟੇਟ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29(3)(ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਜਾਂ ਇੰਟਰਾ-ਸਟੇਟ ਸਪਲਾਈ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਰਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(3) ਅਤੇ 8(2) ਆਯਾਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 7(3) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਥੇ ਸਪਲਾਈਅਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਸੈਕਸ਼ਨ 13(9) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਪਲਾਈਅਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(4) ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੌਰਾਨ". ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਟੀਸੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

121. ਦੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵੀ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਪਚਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(5) ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਕਾਮਰਸ ਆਪਰੇਟਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਅਰ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਇਹ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(14)(d) ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"(14) 'ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, —

(a) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(b) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਉਸ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ), ਉਸ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ;

(c) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਸਥਾਪਨਾ, ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਥਾਨ; ਅਤੇ

(d) ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਆਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ;"

122. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੇ ਮੌਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਤਪਤੀਆਂ ਦੇ ਬਜਾਏ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੀ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ (ਧਾਰਾ 5) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੈ, ਧਾਰਾ 2(93) ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ

ਨੂੰ "ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ" ਭਾਵ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ।

123. ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਕਰੀ/ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਪਲਾਈ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ-ਆਧਾਰਿਤ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 366(12-ਏ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜੋਕੇ ਵਪਾਰਕ ਯਥਾਰਥ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਣਾਤਮਕ ਰੇਖਾਵਾਂ ਪਤਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਿਆਨ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਫ ਵਿਭਾਜਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਏ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ "ਸਪਲਾਈ" ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਵੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ, ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ 5(3) ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਉਲਟ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਮਾਨਿਕ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(9) ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93)(ਸੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਮਾਨਤਾ ਫਿਕਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

D.5 ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

124. ਇੱਕ ਤਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵੈਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਅਣਸੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 5(4) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“(4) ਟੈਕਸਯੋਗ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਟੈਕਸ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸਪਲਾਇਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ

ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

.

29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਧਾਰਾ 5(4) ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ 32 ਦੇ 2018 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"(4) ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਇਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਅਣ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਪਲਾਇਅਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਲਟੇ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5(4) 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਈ। ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ 32 ਦੇ 2018 ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰ ਯੋਗ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਇਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। "ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਤੇ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਨਹੀਂ, ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ 32 ਦੇ 2018 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ:- (i) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

125. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 28 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ 8/2017 ਅਤੇ 10/2017 ਨੂੰ ਵੀ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਯਾਤਕਾਰ 1 ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਦਾਇਿਤਵ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 13 ਅਕਤੂਬਰ 2017 – 31 ਜਨਵਰੀ 2019 ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

126. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੀ ਅਤੇ ਅਣ-ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5(4) ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(4) "ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ" ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ ਜੋ "ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਾਰਟ D ਉੱਪਰ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 5(4) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(93) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਅੱਗੇ “ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।"

127. ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਨਾ-ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਪਟੇਲ* ਵਿੱਚ, ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਾ-ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰੇਲਵੇ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“126.ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਸਰਵੈਂਟਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸ੍ਰੋਤ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤੋਂ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋਠੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਮਝ ਕੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਲਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਡਾਕਟਰ) ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐਸ.ਸੀ. 740 : (1966) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 709, 721 : 1966 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 608] ਅਤੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਸਿਟੀ ਆਫ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਬੇਨੀ ਹਰਮਨ ਮਿਨਾਲ [1983 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 422 : (1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 678, 681].) ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

128. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, *ਟਿਟਾਘੁਰ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ* ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਸਪਲਾਈ ਐਕਟ 1948 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦੀ ਗਲਤ ਲੇਬਲਿੰਗ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ:

“9....ਪਰ, ਜੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਥਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਵਰਣਨ — ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਲੇਬਲ — ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਇਹ ਹੋਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।”

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਲਲੇਖ ਦੀ ਘਾਟ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

129. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 31 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਹੋਈ ਅੱਠਾਰਵੀਂ ਜੀਐਸਟੀ

ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

""ਪੈਰਾ 6.7.1: ਏਜੰਡਾ ਆਈਟਮ 3(ਵੀ)- ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਲੇਵੀ ਦਾ ਮੁੱਲ

6.7.1. ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ (ਲਾਗਤ, ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਭਾੜਾ) ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ/ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੇ ਮਾਲ) ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜਿਥੇ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿੱਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ; ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਮੁੱਲ ਦਾ 1.4% ਦਰ ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਰਕਮ ਔਸਤਨ ਮਾਲ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਮੁੱਲ ਦਾ 10% ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਅਧੀਨ ਵੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਢੋਆਈ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਮੁੱਲ ਦਾ 10% ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ, Sਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਜਾਂ UTਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

[...] [...]

8(v).....ਏਜੰਡਾ ਆਈਟਮ 3 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ ਜੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ (ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ) ਗੈਰ-ਟੈਕਸਯੋਗ ਖੇਤਰ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ/ਨਿਰਯਾਤਕ) ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾੜੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਪਲਾਇਰ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਮਝਿਆ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਮੁੱਲ ਦਾ 10%।

130. ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਕਾਉਂਸਿਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਪਛਾਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਫਾਰਵਰਡ ਚਾਰਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸੇ 'ਤੇ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸੇ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾ 'ਤੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ. ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ, ਜੀਐਸਟੀ ਤੋਂ ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਜਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਕਾਰੋਬਾਰ.

131. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਰਿਵਰਸ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦਖਲ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

D.6 ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਡਬਲ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ

132. ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਇਮਿਊਨਡ ਲੇਵੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ lਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਮਪਿਊਡ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦੁੱਗਣਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ। ਜਵਾਬ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(7) ਅਤੇ 3(8) "ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ" ਵਜੋਂ। ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ Iਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲੇਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਹੈ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾ, ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ.

133. ਇਸ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ- ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ। ਪਹਿਲੇ ਪੈਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਸੀ ਆਈ ਐੱਫ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਮਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਆਪਣੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸੌਦੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੌਦੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੈਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ (ਚਾਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਲ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਉਣ ਲਈ ਸੇ

134. ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਦੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(7) ਅਤੇ 3(8) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਢੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਾਲ ਢੋਣ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ "ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

135. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) "ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ

“(30) “ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕਰਦਾਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲਾਈ ਜੋ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦਾਤਾ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੀ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਯੋਜਨ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ— ਜਿਥੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਨਾਲ ਢੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਲ, ਪੈਕਿੰਗ ਸਮੱਗਰੀ, ਢੋਣ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਹੈ।"

136. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦਾਤਾ ਸਪਲਾਈਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(30) ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ।

137. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

. "*8. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਅਤੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।—ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਜਾਂ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾਮਤ:—

(a) ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(b) ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਦਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਵਲ 'ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ' ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸੀਆਈਐਫ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ, ਧਾਰਾ 2(30) ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇ।

. 138. ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਸਬੰਧੀ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

. 139. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਜੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 2(30) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, ਜੋ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਕਰਾਰ- ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਨੂੰ 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੈਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ, ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ, ਇਸ ਲਈ ਦੂਜਾ ਪੈਰ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੈਕਡੋਵੈਲ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਲੇਵੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੋਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਹੈ।

140. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਟਲਜ਼ & ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ* ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ।

141. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਟਲਜ਼ & ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਨ. ਵੇਂਕਟਾਚਲੀਆਹ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਨ), ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ

“31. ਸੱਚਮੁੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ “ਸਬੰਧਤ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ “ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ” ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸਿਬਲ ਘਟਨਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੈ, ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਘਟਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਲਾਰਡ ਸਾਈਮੰਡਸ ਨੇ ਗਵਰਨਰਜਨਰਲ-ਇਨ-ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਸੂਬੇ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1945 ਪੀ.ਸੀ. 98 : 1945 ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ. 179, 193] ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ:

... ਦੋ ਟੈਕਸ, ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਉੱਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੂਜਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉੱਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਓਵਰਲੈਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਇੰਪੋਸਟ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਉੱਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਉੱਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਾਉਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਪਾਦਨ ਵਾਲਾ ਆਰਟੀਕਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ....”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੂ ਸਿਦਾਂਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"88. ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅੰਗ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਲਿਸਟ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ

ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਜਿਤ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 366(29-ਏ) ਅਧੀਨ, ਪੂਰੇ ਸੌਦੇ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਕਰ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

142. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਤਬ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਸਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

143. ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ (ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ' ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੌਦੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਗੁੱਛੇ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(30) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਸਪਲਾਈ ਮਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੌਦਾ ਜੋ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕੱਠੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

144. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਪੈਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪੈਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਸੌਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸੌਦੇ ਸਵਤੰਤਰ ਸੌਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ, ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੋਵਾਂ ਸੈੱਟਾਂ ਦੇ ਸੌਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਇੱਕ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ (ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ) ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ। ਪਰ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮਾਨਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ,

=ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(93) ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 'ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੰਡ D-2.5 ਵਿੱਚ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5(3) ਅਤੇ 5(4) ਅਧੀਨ ਚੁਕਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ii) ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ

ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਅਤੇ (iii) ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਏਐਸਸੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਕਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਲੈਂਕ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਪੈਰ ਵੱਖਰੇ ਖੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਸਿਲੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

145. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀਆਈਐਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਕਰੇਤਾ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ) ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਹਾਜ਼ਰਾਣੀ ਵਲੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪਲਾਈਆਂ ਦੇ ਗੁੱਛੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(30) ਨਾਲ ਪ

7. ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਦਾਇਰਾ----

[...]

(3) [ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (1A) ਅਤੇ (2)]16 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਸਰਕਾਰ, ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ—

(a) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ; ਜਾਂ

(b) ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।"

ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖਰੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

146. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕੋਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

"ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ:

132. ਜੀਐਸਟੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਸਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਣਾ ਜਾਂ ਬਲਕਿ, ਸੇਵਾ ਕਰ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਵੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਗਲਤ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਜੀਵਿਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੱਠੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਕੌਂਤੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਘੀ ਭਾਰਤ ਬਨਾਮ ਮੋਹਿਤ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ (101ਵੀਂ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 2016 ਰਾਹੀਂ ਜੀਐਸਟੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

133. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 2017 ਅਧੀਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਲ ਭਾੜੇ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਘਟਕਾਂ (ਭਾੜਾ) 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਕਰ

ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਏ ਐਕਟ, 2016 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜੀਐਸਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

134. ਸਾਰੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਘਟਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ, ਪੈਕੇਜਿੰਗ, ਲੋਡਿੰਗ/ਅਨਲੋਡਿੰਗ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਸ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[...]

215. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਾੜੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹਨ।

147. ਅਸੀਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਕਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਕਰ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਈ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼

148. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ:

(i) ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਕਿ:

(a) ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ 2016 ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਬੀ ਦੀ ਮਿਟਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 279(1) ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਜੀਐਸਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘਵਾਦ ਅਤੇ ਘਟਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦੇ ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

(b) ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 246ਏ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ' ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਿਲਜੁਲ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਫੈਸਲੇ ਕਰ ਸਕਣ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਅਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਘੀਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਘੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੱਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮ-ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 279ਏ (4) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ; ਅਤੇ

(ii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(11) ਅਤੇ 13(9) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਦੀ ਆਯਾਤ ਇੱਕ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜ" ਸਪਲਾਈ ਜੋ ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦਾ ਆਯਾਤਕ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੇਵਾ;

(iii) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਉਲਟ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ – ਆਯਾਤਕਾਰ – ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10/2017 ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ;

(iv) ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ;

(v) ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ 'ਸੇਵਾ' ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੇਵੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(30) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ, ਬੀਮਾ, ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਮੇਤ 'ਸੰਯੁਕਤ ਸਪਲਾਈ' 'ਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤਕਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ 'ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ' ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਲੇਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

149. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

150. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ) ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

(ਅਸਿਸਟਡ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਰਤੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate